

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra občanského práva

Změny evropského insolvenčního práva v souvislosti s nařízením EU 2015/848

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bohuslav Hrdý

Vedoucí diplomové práce:

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu):

JUDr. Tomáš Pohl

29. června 2016

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 29. června 2016

Bohuslav Hrdý

Poděkování

Děkuji JUDr. Tomáši Pohlovi za ochotu při vedení této diplomové práce a všem svým blízkým za neocenitelnou podporu při jejím vypracování.

OBSAH

1.	Úvod	1
2.	Novela a předchozí vývoj	4
2.1	Cesta k nařízení upravujícímu insolvenční řízení s evropským mezinárodním prvkem	4
2.2	Přijetí Novely	4
2.3	Platnost Novely	5
2.3.1	Platnost jednotlivých institutů.....	6
2.4	Hodnotící zpráva Evropské Komise o uplatňování nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení	7
2.5	Důvody přijetí Novely	7
2.5.1	Důvody ekonomické	8
3.	COMI	10
3.1	Pojem COMI	10
3.2	Zavedení pojmu COMI	10
3.3	COMI a důvody pro jeho přesné určení.....	12
3.4	Definice COMI v režimu Nařízení	12
3.5	Rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci EUROFOOD.....	13
3.5.1	Stručné faktické shrnutí	13
3.5.2	Řízení před italským a irským soudem.....	13
3.5.3	Předložení věci Soudnímu dvoru EU.....	14
3.5.4	Rozhodnutí Soudního dvora EU.....	15
3.5.5	Dopady rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci EUROFOOD	16
3.5.6	Dílčí shrnutí	17
3.6	Úprava pojmu COMI v Novele	17
3.6.1	Hodnotící práva Evropské komise.....	17
3.6.2	Změny v novele	18
3.7	Shrnutí	20
4.	Problematika <i>forum shopping</i> a její řešení v novele	21
4.1	Úvodem.....	21
4.2	Rozhodnutí INTEREDIL	22
4.3	Nežádoucí přesouvání sídla?.....	22
4.4	<i>Forum shopping</i> v režimu Novely	24
4.4.1	Domněnka umístění sídla v případě jeho přemístění	24
4.5	Shrnutí	26
5.	Změny týkající se hlavního a vedlejších insolvenčních řízení	28
5.1	Úvodem.....	28
5.2	Provozovna	28
5.2.1	Co není provozovnou.....	29
5.2.2	Český pohled na definici provozovny.....	29
5.3	Hlavní řízení	32
5.3.1	Princip univerzality a teritoriality	32
5.3.2	Zahájení hlavního řízení	33
5.3.3	Účinky zahájení hlavního řízení.....	34
5.3.4	Působení insolvenčního správce hlavního řízení	34
5.4	Vedlejší řízení	35
5.5	Úprava hlavních a vedlejších řízení v Novele	37
5.5.1	Insolvenční správce hlavního řízení	37
5.5.2	Formy vedlejšího řízení v Novele	37
5.5.3	Pohledávky ve vedlejším insolvenčním řízení	38

5.5.4	Právo učinit příslib v zájmu nezahajování vedlejšího řízení	39
5.5.5	Účinky a rozsah vedlejšího řízení	42
5.6	Shrnutí	42
6.	Insolvenční řízení se skupinami společností	43
6.1	Definice koordinačního řízení	43
6.2	Komunikace a spolupráce insolvenčních správců	44
6.2.1	Povinnosti insolvenčních správců	45
6.3	Komunikace a spolupráce insolvenčních soudů	46
6.4	Koordinace	47
6.4.1	Zahájení koordinačního řízení	47
6.4.2	Koordinátor	48
6.4.3	Koordinační plán	49
7.	Insolvenční rejstříky	52
7.1	Současná situace	52
7.2	Zavádění a integrace insolvenčních rejstříků	53
7.2.1	Vytvoření evropského insolvenčního rejstříku	54
7.3	Česká situace	55
7.3.1	Informace zveřejňované v českém insolvenčním rejstříku	55
8.	Závěr	57
	Seznam použitých zkratk	59
	Seznam Literatury	60
	Abstrakt	64
	Abstract	65

1. ÚVOD

„Přirovnáme-li právo ke sportu, pak insolvenční řízení bude zajisté právnickým desetibojem“, těmito slovy otevíral prof. Luboš Tichý¹ přednášku prof. Dr. Michaela Bogdana² na téma „Nové nařízení EU o insolvenčním řízení“ konané na půdě Právnické fakulty Univerzity Karlovy.³ S tímto metaforickým výrokem se nedá, než souhlasit. Žádné jiné odvětví práva se nedotýká více jednotlivých oborů, než právě právo insolvenční. Již samotný insolvenční zákon je i pro vystudované právníky často velkým oříškem. Samotný průběh insolvenčního řízení se následně dotýká téměř všech myslitelných oblastí jak soukromého, tak veřejného práva. A to vše pouze na národní úrovni. Přimyslíme-li si k výše uvedené metafoře evropský rozměr, bude nutné tradiční disciplíny atletického desetiboje⁴ ještě rozšířit.

Evropská unie upravuje oblast insolvenčního práva především prostřednictvím přímo použitelných nařízení, která mají nicméně značný přesah i do samotné normotvorby jednotlivých členských států. Již od roku 2000 je tak rozhodujícím dokumentem evropského insolvenčního práva Nařízení EU 1346/2000. Jak bude níže uvedeno, jakkoli toto Nařízení fungovalo veskrze dobře a bylo dostatečným rámcem pro evropské přeshraniční insolvenční řízení, uzrál již čas pro jeho novelizaci. Novelou tohoto Nařízení je tak Nařízení EU 2015/848.

V této práci se budu věnovat především porovnání úpravy Nařízení s modifikovanými nebo novými instituty zavedenými Novelou. Přinesu taktéž náhled do rozhodovací praxe českých soudů v oblasti, kterou pokrývá úprava Nařízení (a bude do budoucna pokrývat úprava Novelou).

Druhá kapitola je věnována Novele jako takové. Jednotlivým důvodům, tak jak jsou rozebírány v Hodnotící zprávě a taktéž jednotlivými autory věnujícími se

---

¹ Prof. JUDr. Luboš Tichý, CSc., vedoucí Centra právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy.

² Prof. JUDr. Michael Bogdan, B.A., LL.M., seniorní profesor Komparativního a Mezinárodního práva soukromého Právnické fakulty Univerzity v Lundu.

³ Přednáška se odehrála na půdě Právnické fakulty Univerzity Karlovy dne 11. dubna 2016, pod záštitou Centra právní komparatistiky, www.komparatistika.cz.

⁴ Běh na 100 m, skok daleký, vrh koulí, skok vysoký, běh na 400 m, překážkový běh na 110 m, hod diskem, skok o tyči, hod oštěpem, běh na 1500 m.

problematice evropského respektive mezinárodního insolvenčního práva. Třetí část práce se pak věnuje pojmu COMI. Jedná se o ústřední pojem Nařízení, který byl v podobě modifikované výkladem Soudního dvora EU přejet taktéž do Novely. Věnuji se jak vývoji tohoto pojmu, tak jeho současnému a možnému budoucímu chápání. Od správného určení místa COMI, jak bude uvedeno dále, se podstatně odvíjí následný průběh řízení. Jeho definování a správnému používání by tak měla být věnována zvýšená pozornost. Ve čtvrté části jsou rozebrány instituty úzce s pojmem COMI související, a sice úprava hlavního a vedlejšího řízení. S tímto je dále spojena problematika *Forum shopping* rozebraná v páté části této práce. Zcela nově pak Novela upravuje koordinační řízení se skupinami společností, které je vítanou novinkou a o kterém je pojednáno v šesté části. Závěrem zmiňuji novinky v úpravě insolvenčních rejstříků. Na základě ustanovení Novely má během následujících let dojít k propojení jednotlivých národních insolvenčních rejstříků členských států Evropské unie. Za tímto účelem bude nutné zřídit jednotnou platformu, která bude jednotlivé rejstříky spojovat a zaštiťovat.

Novela je velmi rozsáhlá,⁵ a obsáhnout veškeré změny, které díky ní nastanou v insolvenčních řízeních s evropským prvkem, by vydalo na samostatnou knižní publikaci. Cílem práce tak není zcela popsat všechny změny, které se odehrají na poli evropského insolvenčního práva. Mým záměrem je přiblížit vývoj jednotlivých dílčích institutů evropského insolvenčního řízení, ke kterému díky Novele na tomto poli dochází. Novela přebírá většinu podstatných ustanovení Nařízení v podobě modifikované praxí Soudního dvora EU a taktéž samotným vývojem právní teorie v oblasti insolvenčního práva. Dílčím cílem práce je tak přiblížení současného fungování a nazírání na vedení insolvenčních řízení v rámci Evropské unie a jejich fungování budoucího, které již bude podřízeno režimu Novely.

Na úvod je taktéž potřeba dodat, že jakkoliv Novela upravuje i pravidla pro úpadek nepodnikajících fyzických osob, v této práci bude zpracována především úprava dotýkající se osob právnických, případně podnikajících fyzických osob. Těchto subjektů se především týkají hlavní novinky, které Novela zavádí, a sice vypuštění

---

⁵ Původní Nařízení se skládá ze 47 článků bez preambule, zatímco Novela se skládá z celých 92 článků.

nutnosti vedení vedlejšího insolvenčního řízení v likvidační formě a zcela nově zavedený institut koordinačního řízení, který by měl do budoucna umožnit efektivní vedení insolvenčního řízení se skupinami společností.

2. NOVELA A PŘEDCHOZÍ VÝVOJ

2.1 Cesta k nařízení upravujícímu insolvenční řízení s evropským mezinárodním prvkem

Nařízení je první platný dokument na půdě Evropské unie, který s obecnou platností upravuje problematiku přeshraničního insolvenčního řízení.⁶ Bruselská úmluva, jako jeden z prvních evropských dokumentů věnující se soudní pravomoci a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ve svém článku 1 odst. 2 výslovně vylučuje svou aplikaci na úpadková řízení. Trvalo tak téměř 30 let, než se našla v rámci Evropské unie vůle pro úpravu postupu v insolvenčním řízení. Až v roce 1995 byl zpracován návrh dokumentu upravujícího insolvenční řízení s evropským prvkem. Jednalo se o tzv. Lucemburskou úmluvu o konkursním řízení. Ke schválení této úmluvy byl potřebný souhlas všech států tehdejší unie. Velká Británie nicméně svůj podpis pod tento dokument připojit odmítla a návrh tak nebyl nikdy přijat⁷. Tato úmluva se během následného předsednictví Německa a Finska stala předlohou pro závazné nařízení. Toto nařízení bylo následně dne 29. května 2000 Radou ES pod č. 1346/2000 o insolvenčním řízení. Pro Českou republiku se toto Nařízení stalo platným dne 1. května 2004, tedy dnem přistoupení České republiky k Evropské unii.⁸

2.2 Přijetí Novely

Jak uvedeno výše, insolvenční řízení v Evropské unii je posledních 14 let upravováno Nařízením, které nabylo platnosti 31. května 2002. Toto nařízení v rámci Evropské unie (vyjma Dánska) univerzálně upravuje postupy a metody insolvenčního řízení se subjekty, které provozují svou činnost ve více státech unie. Za dobu své účinnosti se

---

⁶ Podíváme-li se dále do historie, vznikali zde již dříve pokusy o obecnou úpravu příhraničních insolvenčních řízení, většinou ale v omezeném územním rozsahu, k tomu blíže Prof. JUDr. František Zoulík, CSc., Vývoj insolvenčních řízení. *Právní fórum*, online [25. 6. 2016]. Dostupné z <http://www.pravnickeforum.cz/archiv/dokument/doc-d8554v11354-vyvoj-insolvencnich-rizeni/>. Eventuálně Bělohávek A. J. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář*. 1. vydání. Praha : C.H. Beck, 2007.

⁷ Jako údajný důvod odmítnutí úmluvy ze strany Velké Británie se uvádí nesouhlas britské vlády se zákazem vývozu britských mléčných produktů a hovězího masa z důvodu probíhající epidemie nemoci šílených krav; viz Omar P. J., Genesis of the European Initiative of Insolvency Law (2003), *International Insolvency Review*, online [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z <http://search.proquest.com/openview/22dc1d47794b72819dbce135c142b7a8/1?pq-origsite=gscholar>.

⁸ Pauknerová, M. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, kapitola 15.

prokázalo jako relativně kvalitní nástroj řešení úpadku. Bohatá judikatura Evropského soudního dvora dále podpořila jeho použitelnost a zpřesnila výklad jeho jednotlivých institutů.

Vycházejíc ze zkušeností získaných při aplikaci Nařízení byla připravena jeho novela zveřejněná v Evropském věstníku pod č. 2015/848. Jejím přijetí předcházelo zhodnocení stavu současné úpravy a její funkčnosti provedené na půdě Evropské Komise. V rámci tohoto zhodnocení bylo zpracováno internetové dotazníkové šetření a (mimo jiné) taktéž zpráva Univerzity ve Vídni a Univerzity Karla Ruprechta v Heidelbergu⁹. Na zjištění z uvedených průzkumů navázala Evropská komise svou Hodnotící zprávou ze dne 12. 12. 2012 „o uplatňování nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení“, která shrnuje poznatky o užívání Nařízení a komentáře odborné veřejnosti. Jednotlivé poznatky z této zprávy jsou v této práci následně rozebrány u příslušných institutů Nařízení respektive Novely.

2.3 Platnost Novely

Po obsáhlých debatách mezi Radou EU, Evropským parlamentem a Evropskou komisí bylo dosaženo konsenzu a vznikl konečný text Novely. Následně došlo k jejímu schválení dne 20. května 2015 a byla publikována v Úředním věstníku Evropské unie¹⁰ dne 5. června 2015.

Novela bude přímo použitelná ve všech státech Evropské unie, s výjimkou Dánska, které využilo svého práva „opt-out“ a k Novele se nepřipojilo. Platnost Novely je rozdělena do dvou časových období. Menší část ustanovení, nabývá platnosti dvacátým dnem po vyhlášení. Většina (s drobnými výjimkami viz níže) Novely následně nabývá platnosti dnem 26. června 2017. Jako důvod této delší legisvakanční lhůty se uvádí možnost členských států se řádně seznámit s ustanoveními Novely a případně provést úpravy národních právních předpisů.

---

⁹ Hess, Oberhammer, Pfeiffer. Study for an Evaluation of Regulation (EC) No 1346/2000 on Insolvency Proceedings, online [cit. 12. 6. 2016]. K dispozici na http://ec.europa.eu/justice/civil/document/index_en.htm.

¹⁰ <http://eur-lex.europa.eu>

Nařízení bude dle přechodových ustanovení Novely i nadále použitelné pro všechna řízení započatá před 26. červnem 2017.¹¹

2.3.1 Platnost jednotlivých institutů

Jak bylo uvedeno, v Novele jsou vypočteny některé instituty, které nabývají platnosti jindy, než bylo uvedeno výše. Jsou jimi především ustanovení týkající se národních insolvenčních rejstříků a jejich následného propojení. Novela zavádí členským státům povinnost:

do 26. června 2018 mají členské státy uloženu povinnost vytvořit národní insolvenční rejstříky¹²;

následně do 26. června 2019 (tedy třicet šest měsíců po nabytí platnosti Novely) má dojít k propojení těchto národních insolvenčních rejstříků na evropské úrovni.¹³

O insolvenčních rejstřících bude následně pojednáno v samostatné kapitole. Na tomto místě je třeba ještě dodat, že dalším ustanovení s oddělenou platností je ustanovení čl. 86 Novely, který ukládá členským státům povinnost: *„Poskytnout v rámci Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci, vytvořené rozhodnutím Rady 2001/470/ES¹⁴, stručný popis svých vnitrostátních právních předpisů a řízení týkajících se úpadku, a to zejména těch, které se týkají záležitostí v čl. 7. odst. 2¹⁵.“*

---

¹¹ Článek 84 Novely.

¹² Článek 24 Novely.

¹³ Článek 25 Novely.

¹⁴ Rozhodnutí Rady 2001/470/ES ze dne 28. května 2001 o vytvoření Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci. Dostupné z <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:32001D0470>.

¹⁵ Článek 7 odst. 2 Novely:

„Právo státu, který řízení zahájil, určuje podmínky pro zahájení tohoto řízení, jeho vedení a skončení. Určuje zejména:

- a) proti kterým typům dlužníků může být insolvenční řízení zahájeno;*
- b) majetek, který tvoří součást majetkové podstaty, a způsob nakládání s majetkem, který dlužník nabyt po zahájení insolvenčního řízení;*
- c) oprávnění dlužníka a insolvenčního správce;*
- d) podmínky, za kterých může dojít k započtení pohledávek;*
- e) účinky insolvenčního řízení na probíhající smlouvy, jichž je dlužník smluvní stranou;*
- f) účinky insolvenčního řízení na řízení zahájená jednotlivými věřiteli, s výjimkou probíhajících soudních řízení;*
- g) pohledávky, které mají být přihlášeny proti majetkové podstatě dlužníka, a způsob nakládání s pohledávkami, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení;*
- h) pravidla pro přihlašování, přezkoumání a přiznávání pohledávek;*

2.4 Hodnotící zpráva Evropské Komise o uplatňování nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení

Po široké diskuzi zabývající se dosavadním uplatňováním Nařízení bylo konstatováno, že Nařízení „je obecně považováno za úspěšný nástroj pro koordinaci přeshraničních úpadkových řízení v rámci Unie“¹⁶. Hodnotící zpráva především vyzdvihuje roli Soudního dvora EU při výkladu jednotlivých institutů Nařízení a jeho působení na sjednocování výkladu Nařízení soudy jednotlivých členských států.

Přes veskrze pozitivní dopad Nařízení na insolvenční řízení v rámci Evropské unie, zmiňuje Hodnotící zpráva i určité nedostatky, pro které považuje za nutné provést jeho nezbytné úpravy. Mezi hlavní nedostatky hodnotící zpráva především řadí problémy působnosti nařízení, pravidel příslušnosti, vztahu mezi hlavním a vedlejším řízením, zveřejňováním rozhodnutí v úpadkovém řízení a přihlašováním pohledávek.

Přes tyto poněkud obecné výtky Hodnotící zpráva dále zmiňuje problémy, které vyšly najevo při aplikaci jednotlivých ustanovení Nařízení. Příkladem tak lze uvést problematiku určení COMI, uznávání rozhodnutí o zahájení insolvenčního řízení, a na neposledním místě problematiku insolvenčních rejstříků.

2.5 Důvody přijetí Novely

Jak vyplynulo z výše uvedené Hodnotící zprávy, fungování Nařízení pro účely evropského insolvenčního řízení je chápáno veskrze pozitivně. Taktéž je nicméně

---

i) pravidla pro provedení rozvrhu výtěžku ze zpeněžení dlužníkovy majetku, pořadí pohledávek a práv věřitelů, kteří byli částečně uspokojeni po zahájení insolvenčního řízení na základě věcného práva nebo započtením pohledávek;

j) podmínky a účinky skončení insolvenčního řízení, zejména vyrovnáním;

k) práva věřitelů po skončení insolvenčního řízení;

l) kdo má nést náklady vzniklé v insolvenčním řízení;

m) pravidla týkající se neplatnosti, odporovatelnosti nebo neúčinnosti právních jednání poškozujících společný zájem věřitelů.“

¹⁶ Hodnotící zpráva, kapitola 1.2.

konstatována potřeba novelizace Nařízení tak, aby lépe kopírovalo současné potřeby. Mnohé osvědčené praktiky evropské insolvenční praxe totiž nevycházejí přímo z Nařízení, ale jsou dovozeny až judikaturou Soudního dvora Evropské Unie.

Především v oblasti úpravy COMI jsou ustanovení Nařízení rozvedena a specifikována několika rozhodnutími SDEU¹⁷, která se ukázala jako natolik zásadní, že Komise doporučila novelizaci Nařízení v jejich duchu.

Jako největší slabina rozdělení přeshraničních insolvenčních řízení na hlavní a vedlejší se ukázala možnost vést vedlejší řízení pouze v likvidační formě. Značně se tak oslabuje možnost účinné snahy o záchranu společnosti dlužníka kupříkladu v rámci restrukturalizace, nebo jí podobných řízení. Tento fakt je taktéž zmíněn v preambuli Novely.¹⁸

2.5.1 Důvody ekonomické

Poslední dobou je možné sledovat obecnou tendenci vedoucí k obecně pro dlužníky příznivější regulaci úpadkového práva. Předpokládá se, že přísnější regulace úpadku spíše odrazuje osoby, které se rozhodují začít podnikat, od tohoto záměru.¹⁹ Situace, kdy se subjekt ocitne v úpadku, respektive kdy je s ním vedeno insolvenční řízení, je stále (a historicky byla) společensky chápána negativně. Moderní insolvenční zákony se tak snaží tuto stigmatizaci nabourávat a taktéž se snaží o rychlejší návrat dlužníků do běžného, ničím nezatíženého ekonomického života (v případě fyzických osob) eventuálně o jednodušší procesy záchrany zaběhnutého závodu (v případě osob právnických a podnikajících fyzických osob). Insolvenční právo může svým přístupem k řešení tohoto neúspěchu budoucí podnikatele motivovat k započetí podnikání nebo je svou přísnou úpravou od podnikání odradit.

---

¹⁷ Především rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci EUROFOOD a nebo INTEREDIL.

¹⁸ Článek 10 preambule Novely.

¹⁹ Murphy, R. L., Reformation of the European Insolvency Regulation to Act as a Legislative Tool to Assist in Europe's Growth Agenda, *European Business Law Review Volume 26*, online, [cit. 26. 6. 2016]. Dostupné z <https://www.kluwerlawonline.com/abstract.php?id=EULR2015014#xml=http://www.kluwerlawonline.com/pdfhits.php?type=hitlist&num=0>.

Rozvoj jednotného vnitřního trhu a přeshraničního podnikání v Evropské unii je jedním z jejích hlavních cílů. Podpora podnikání na vnitřním trhu je jistě možná vícero způsoby a regulace insolvenčního řízení je jedním z nich. S ohledem na odlišné občansko a obchodně právní úpravy jednotlivých států není v současné době příliš reálné národní insolvenční právo harmonizovat. Evropská unie, ale může nastavit příznivé podmínky pro řešení úpadku v případě podnikání přesahujícího hranice jednotlivých států.

Úprava obsažená v Nařízení nebyla příliš nakloněna řešení úpadku dlužníka některou ze sanačních forem řízení.²⁰ Při přípravě Novely tak bylo požadováno, aby byla přijata pravidla umožňující snazší záchranu dlužníkovy podnikání.²¹ Dá se říci, že tento požadavek byl do větší míry naplněn. Novela tak nově umožňuje vést i vedlejší insolvenční řízení jako sanační, usnadňuje koordinaci jednotlivých řízení a udává rámeček pro jednodušší efektivnější řízení se skupinami společností.

---

²⁰ Srov. např. možnost vést vedlejší řízení pouze v likvidační formě (viz kapitola 5.4).

²¹ Murphy, R. L., Reformation of the European Insolvency Regulation to Act as a Legislative Tool to Assist in Europe's Growth Agenda, *European Business Law Review Volume 26*, online, [cit. 26. 6. 2016]. Dostupné z <https://www.kluwerlawonline.com/abstract.php?id=EULR2015014#xml=http://www.kluwerlawonline.com/pdfhits.php?type=hitlist&num=0>.

3. COMI

3.1 Pojem COMI

Pod čtyřmi písmeny anglické zkratky COMI se skrývá označení tzv. Center of Main Interests neboli střediska hlavních zájmů dlužníka. Jedná se o jeden z klíčových pojmů evropského insolvenčního práva. S tímto pojmem pracuje již původní Nařízení a taktéž jeho Novela. Zabývá se jím i bohatá judikatura jak členských států, tak Soudního dvora EU. Aby bylo možné lépe porozumět konceptu COMI, je potřeba osvětlit důvod a proces jeho zavedení, který souvisí s celým procesem přijímání Evropské insolvenční legislativy.

Otázka určení COMI a příslušnosti státu k vedení insolvenčního řízení se žádným způsobem nedotýká následného vnitrostátního určení příslušnosti, které bude probíhat standardně dle použitelných vnitrostátních předpisů.²²

Nenachází-li se COMI dlužníka v některém ze členských států, Nařízení respektive ani Novela se nepoužijí a v této insolvenční věci se aplikují výlučně předpisy o mezinárodním právu soukromém v rámci předpisů jednotlivých národních států.²³

3.2 Zavedení pojmu COMI

Jak je zřejmé, s ohledem na jednotlivé evropské jurisdikce a jejich, zpravidla nekompatibilní, právní úpravy, není možné vést jedno globální evropské řízení v rámci celé unie. Na vině není pouze nekompatibilita samotných insolvenčních předpisů jednotlivých států, ale i neslučitelnost ostatních hmotněprávních předpisů potřebných pro zdárné vedení insolvenčního řízení. Samostatnou kapitolou se pak stává oblast práva procesního a uznávání soudních rozhodnutí členskými státy navzájem.

Rozdílnost jednotlivých jurisdikcí z principu věci generuje při stejných počátečních podmínkách různé výstupy, jinak řečeno existují jurisdikce více nakloněné

---

²² Srov. § 7b IZ.

²³ Bělohávek A. J. Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář. 1. vydání. Praha : C.H. Beck, 2007.

dlužníkům, jiné více nakloněné věřitelům, případně managementu společnosti. Každá z těchto skupin má pak vlastní zájmy na přesunutí insolvenčního řízení do té které jurisdikce. K zabránění tomuto účelovému přesouvání jurisdikce (neboli tzv. „*Forum shopping*“ o kterém bude pojednáno v kapitole 4) byl vytvořen koncept COMI obsažený v Nařízení v čl. 3 odst. 1, který stanoví vyvratitelnou domněnku, že: „*Soudy členského státu, na jehož území jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, jsou příslušné k zahájení úpadkového řízení. V případě společnosti nebo právnické osoby se za místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, považuje sídlo, pokud není prokázán opak.*“

Koncept COMI je považován ze moderní řešení, který v mnohém předčí klasická kritéria určování soudní příslušnosti, kterými jsou sídlo a majetek dlužníka.²⁴

Nařízením je pak zaveden princip hlavního a vedlejšího (sekundárního) insolvenčního řízení²⁵. COMI (tak jak je definováno v čl. 4 Nařízení) nám je pak vodítkem pro určení jurisdikce pro vedení hlavního řízení. Nejedná se tak o nic jiného než o volbu rozhodného práva.²⁶

Zahájení hlavního řízení v jednom členském státě pak automaticky znamená možnost zahájení pouze vedlejších řízení ve státech dalších.

Koncept COMI dle Nařízení, respektive celá úprava mezinárodní příslušnosti k zahájení hlavního insolvenčního řízení, je uveden v článku 4 Nařízení. Bohužel ze znění tohoto článku je zřejmé, že celá úprava je minimálně nedostatečná. Především nedává jasné vodítko k tomu, co je možné považovat za hlavní zájmy dlužníka. *Forum shopping* prostřednictvím přesunování COMI dlužníka bylo identifikováno jako jedna z hlavních slabin Nařízení.

Určení COMI je považováno za nejdůležitější podmínku vedení insolvenčního řízení s evropským prvkem. Interpretace tohoto ustanovení nicméně od počátku přinášela

---

²⁴ Pauknerová, M. Evropské mezinárodní právo soukromé. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, kapitola 15.

²⁵ Otázky hlavního a vedlejšího řízení jsou přiblíženy v kapitole 5.

²⁶ Článek 4 Nařízení, článek 4 Novely.

potíže²⁷. Potřeba jednotného výkladu tohoto ustanovení pro celý prostor Evropské unie proto vedla k dotvoření obsahu ustanovení a jeho výkladu judikaturou SDEU. Stěžejními v této oblasti jsou rozhodnutí EUROFOOD a INTEREDIL.

3.3 COMI a důvody pro jeho přesné určení

Na problematiku definování střediska hlavních zájmů dlužníka úzce navazuje (a prakticky tuto otázku prolíná) problematika předcházení účelového zahájení insolvenčního řízení v jurisdikci příznivě pro navrhovatele, tzv. *forum shopping*.

Termín „navrhovatel“ je zde užit záměrně, neboť jakkoli by se dala na první pohled předpokládat především snaha dlužníka o zahájení insolvenčního řízení v k němu příznivější jurisdikci, jsou zde i snahy věřitelů o vedení řízení v jurisdikcích, které pro ně skýtají příznivější podmínky a možné vyšší uspokojení v rámci insolvenčního řízení.

Taktéž management dlužníka se může snažit přesunout insolvenční řízení do jurisdikce, ve které bude maximálně omezena jeho osobní zodpovědnost a která mu umožní setrvat v manažerské pozici i po případném zahájení insolvenčního řízení.²⁸

Na druhé straně věřitelé budou mít zájem na zahájení a vedení insolvenčního řízení ve státě, kde právní úprava umožňuje co nejrychlejší a nejefektivnější zpeněžení dlužníkovy majetku a tedy co nejrychlejší uspokojení jejich pohledávek.

3.4 Definice COMI v režimu Nařízení

Nařízení místo kde se nachází COMI dlužníka výslovně neupravovalo²⁹, a ani proti využívání / zneužívání jeho účelových přesunů žádným způsobem výslovně nebrojilo.

---

²⁷ Latella, D. The "COMI" Concept in the Revision of the European Insolvency Regulation, online [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z [http://www.degruyter.com/dg/viewarticle.fullcontentlink:pdfeventlink/\\$002fj\\$002fecfr.2014.11.issue-4\\$002fecfr-2014-0479\\$002fecfr-2014-0479.pdf/ecfr-2014-0479.pdf?t:ac=ij\\$002fecfr.2014.11.issue-4\\$002fecfr-2014-0479\\$002fecfr-2014-0479.xml](http://www.degruyter.com/dg/viewarticle.fullcontentlink:pdfeventlink/$002fj$002fecfr.2014.11.issue-4$002fecfr-2014-0479$002fecfr-2014-0479.pdf/ecfr-2014-0479.pdf?t:ac=ij$002fecfr.2014.11.issue-4$002fecfr-2014-0479$002fecfr-2014-0479.xml).

²⁸ Szydło, M. Prevention of Forum Shopping in European Insolvency Law, European Business Organization Law Review, European Business Organization Law Review, 6/2010, online [Cit. 14. 6. 2016]. Dostupné z <http://journals.cambridge.org/action/displayAbstract?fromPage=online&aid=7849179&fileId=S1566752910200046>.

Jistým vodítkem pro věřitele se v tomto případě stává ustanovení odstavce 13 preambule Nařízení, které stanoví: „*Místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, by mělo odpovídat místu, ze kterého dlužník obvykle své zájmy spravuje, a je proto zjistitelné třetími osobami.*“ Znění poslední části věty tak umožňuje osobám, které mají zájem na rozhodnutí o COMI dlužníka (především tedy věřitelům) šanci na dosažení změny jurisdikce účelově převedené dlužníkem. Ustanovení preambule Nařízení pro výklad pojmu COMI využil Soudní dvůr EU v rozhodnutí EUROFOOD.

3.5 Rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci EUROFOOD

3.5.1 Stručné faktické shrnutí

Společnost EUROFOOD IFSC Ltd., se sídlem v Irsku byla součástí skupiny Parmalat a 100% dceřinou společností Parmalat SpA, společnosti založené a fungující dle italského práva. Pro ostatní společnosti skupiny Parmalat (sídlící jinde než v Irsku) poskytovala finanční služby. Její podnikání podléhalo dohledu Irských úřadů. EUROFOOD IFSC Ltd. v podstatě nevykonávala samostatnou činnost jinou, než služby společností ve skupině. Neměla zaměstnance a sídlo má vedeno v advokátní kanceláři svého irského ředitele.

Dne 23. prosince 2003 je v Itálii zahájeno úpadkové řízení s mateřskou společností Parmalat³⁰ Na přelomu let 2003 a 2004 nastává ve společnosti krize, která ústí v rychlý sled událostí vedoucích k zahájení insolvenčních řízení se společností. Jedno insolvenční řízení se společností bylo zahájeno v Itálii dne 20. února 2004, druhé řízení bylo zahájeno v Irsku dne 23. února 2004³¹.

3.5.2 Řízení před italským a irským soudem

---

²⁹ Určení COMI se zakládá na několika právních domněnkách obsažených v Nařízení.

³⁰ Rozhodnutím italského ministra pro výrobní činnosti podle nařízení s mocí zákona č. 347 ze dne 23. prosince 2003 o naléhavých opatřeních k průmyslové restrukturalizaci velkých podniků nacházejících se v úpadku (GURI č. 298, ze dne 24. prosince 2003, s. 4); jmenovaným správcem společnosti Parmalat se stal p. Bondi.

³¹ Irskému zahájení řízení předcházelo podání návrhu na likvidaci společnosti a jmenování prozatímního správce dne 27. ledna 2004.

Snahou italského správce společnosti Parmalat SpA bylo stát se správcem taktéž EUROFOOD IFSC Ltd. a administrovat celé insolvenční řízení skupiny. *Rozsudkem ze dne 23. března 2004 rozhodl High Court podle irského práva, že úpadkové řízení vůči Eurofood bylo v Irsku zahájeno ke dni návrhu podaného za tímto účelem Bank of America NA, tedy dne 27. ledna 2004. High Court rozhodl, že řízení zahájené v tomto členském státě je hlavním řízením, neboť měl za to, že hlavní zájmy Eurofood se soustřeďují v Irsku. Tento soud se rovněž domníval, že podmínky průběhu řízení před Tribunale civile e penale di Parma mohou odůvodnit podle článku 26 nařízení odmítnutí irských soudů uznat rozhodnutí tohoto soudu. High Court shledal, že Eurofood nebyla schopna plnit své splatné závazky, nařídil likvidaci této společnosti a jmenoval p. Farrella likvidátorem.*³²

3.5.3 Předložení věci Soudnímu dvoru EU

Italský správce společnosti EUROFOOD IFSC Ltd proti tomuto rozhodnutí podal odvolání k *Supreme Court of Ireland*.³³ Ten před samotným rozhodnutím předložil věc Soudnímu dvoru EU k zodpovězení pěti předběžných otázek.

Pro účely této práce se budeme podrobně věnovat pouze otázce čtvrté, kterou nicméně Soudní dvůr EU považoval za otázku, kterou je potřebné zodpovědět jako první, neboť se týká obecně systému určování příslušnosti soudů členských států, jinak řečeno určování COMI dlužníka.

Čtvrtá otázka³⁴ zní:

Pokud:

a) jsou sídla mateřské společnosti a její dceřiné společnosti v různých členských státech;

---

³² Odst. 23, rozhodnutí EUROFOOD.

³³ Irský Nejvyšší soud se sídlem v Dublinu. www.supremecourt.ie.

³⁴ Odstavec 24 rozhodnutí EUROFOOD.

b) dceřiná společnost spravuje obvykle své zájmy způsobem zjistitelným třetími osobami a za úplného a stálého respektování vlastní identity společnosti v členském státě, kde je umístěno její sídlo, a

c) mateřská společnost má na základě svého podílu a pravomoci jmenovat členy představenstva takové postavení, že může kontrolovat a skutečně kontroluje politiku dceřiné společnosti, jsou z hlediska určení místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy' rozhodujícími ty faktory, které jsou zmíněny výše pod písm. b), či naopak ty, které jsou zmíněny výše pod písm. c)?

Soudní dvůr EU se tak chopil dané příležitosti a na předloženém případě provedl výklad ustanovení o místní příslušnosti pro zahájení insolvenčního řízení a pro určování COMI dlužníků v rámci Evropské unie.

3.5.4 Rozhodnutí Soudního dvora EU

Odpověď Soudního dvora EU, na výše uvedenou čtvrtou otázku je pak následující:

Je-li dlužníkem dceřiná společnost, jejíž sídlo a sídlo její mateřské společnosti se nacházejí ve dvou různých členských státech, domněnka stanovená v čl. 3 odst. 1 druhé větě nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení, podle které jsou hlavní zájmy této dceřiné společnosti soustředěny v členském státě, kde se nachází její sídlo, může být vyvrácena pouze tehdy, jestliže skutečnosti, jež jsou objektivní a zjistitelné třetími osobami, umožní prokázat existenci skutečné situace odlišné od té, kterou má odrážet umístění předmětného sídla. Tak by tomu mohlo být zejména v případě společnosti, která by nevykonávala žádnou činnost na území členského státu, kde se nachází její sídlo. Vykonává-li naopak společnost svou činnost na území členského státu, kde se nachází její sídlo, pouhá skutečnost, že mateřská společnost se sídlem v jiném členském státě může kontrolovat nebo kontroluje její rozhodnutí v hospodářské oblasti, nestačí k vyvrácení domněnky stanovené uvedeným nařízením.

Soudní dvůr EU tedy interpretoval článek 3 Nařízení s pomocí článku 13 preambule Nařízení a dovodil kritérium objektivně zjistitelného COMI. Přesněji řečeno

objektivně zjistitelného třetími osobami. Zároveň byla odmítnuta myšlenka určení COMI dle pouhého sídla společnosti nebo místa, kde sídlí mateřská společnost vykonávající vliv vůči úpadci. Soudní dvůr EU se tak v podstatě přiklonil k tezi uvedené ve Virgos Schmitově³⁵ reportu, který uvádí, že: „*Insolvency je předvídatelné riziko. Je tedy důležité, aby mezinárodní jurisdikce [...] byla určena v místě známém pro dlužníkovi potencionální věřitele. Toto umožňuje vypočítat předpokládaná právní rizika případné insolvence.*“³⁶

3.5.5 Dopady rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci EUROFOOD

Rozhodnutím ve věci EUROFOOD je tak dán jasný návod pro subjekty případně namítající umístění COMI dlužníka v jiné jurisdikci, než té založené na vyvratitelné domněnce sídla. Námitka musí být založena na důkazech jednak objektivních a jednak rozpoznatelných třetími osobami. Sám Soudní dvůr EU tak uvádí možnost vyvrácení domněnky umístění COMI dlužníka v případě tzv. „*letter box*“³⁷ společností, u kterých zapsané sídlo je pouze formálním faktem a skutečné podnikání dlužníka se odehrává v jiné členské zemi. Naopak vykonává-li společnost svou činnost na území členského státu, kde se nachází její sídlo, pouhá skutečnost, že mateřská společnost se sídlem v jiném členském státě může kontrolovat nebo kontroluje její rozhodnutí v hospodářské oblasti, nestačí k vyvrácení domněnky stanovené nařízením.^{38 39} Nekonzistentní přístup evropských zemí k interpretaci COMI (tak jak se stalo v případě EUROFOOD) následně vede k soupeření jurisdikcí o vedení hlavního insolvenčního řízení.⁴⁰ To je zajisté stav nežádoucí, a jak bude poukázáno níže, Novela se pokouší tento stav změnit.

---

³⁵ Virgos M, Schmit E, *Report on the Convention of Insolvency Proceedings*, online [cit. 12. 5. 2016]. Dostupné z http://aei.pitt.edu/952/1/insolvency_report_schmidt_1988.pdf.

³⁶ V anglickém originále: „*Insolvency is a foreseeable risk. It is therefore important that international jurisdiction (which, as we will see, entails the application of the insolvency laws of that Contracting State) be based on a place known to the debtor's potential creditors. This enables the legal risks which would have to be assumed in the case of insolvency to be calculated.*“

³⁷ V českém překladu „*Poštovní schránka*“.

³⁸ Bufford, S. L. Center of Main Interests, International Insolvency Case Venue, and Equality of Arms: The Eurofood Decision of the European Court of Justice, online [cit. 13. 6. 2016]. Dostupné z <http://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/nwjl27&div=16&id=&page=>.

³⁹ Rozhodnutí EUROFOOD odst. 35 a 36.

⁴⁰ Latella, D. The "COMI" Concept in the Revision of the European Insolvency Regulation, online [cit. 20. 6. 2016] Dostupné z [http://www.degruyter.com/dg/viewarticle.fullcontentlink:pdfeventlink/\\$002fj\\$002fecfr.2014.11.issue-](http://www.degruyter.com/dg/viewarticle.fullcontentlink:pdfeventlink/$002fj$002fecfr.2014.11.issue-)

3.5.6 Dílčí shrnutí

Jak vyplývá z výše napsaného, úprava COMI v Nařízení byla provedena značně neúplně a nedůsledně. V jeho interpretaci pak sehrál důležitou roli Soudní dvůr EU, především v rozhodnutí ve věci EUROFOOD. Stanovení místa COMI tak dostalo jasnější obrysy a soudům členských států byl dán návod pro spolehlivé určování jurisdikce v případě insolvenčního řízení s evropským prvkem. Jakkoliv je rozhodnutí přijímáno obecně pozitivně, objevují se i hlasy, které kritizují přílišnou povrchnost argumentace Soudního dvora EU.⁴¹

Pro úplnost je na tomto místě potřeba uvést, že pohled Soudního dvora EU na umístění COMI dlužníka je utvořen ještě dalším rozhodnutím, a sice rozsudkem ve věci INTEREDIL, jak již bylo zmíněno výše. Toto rozhodnutí na rozsudek EUROFOOD navazuje a podává výklad některým dalším institutům Nařízení. Zejména se věnuje okamžiku, ke kterému místo COMI zkoumáme a taktéž výkladu některých pojmů. O časovém okamžiku pro určení místa COMI bude ještě dále pojednáno v kapitole 4 věnující se problematice *Forum shopping*.

3.6 Úprava pojmu COMI v Novele

3.6.1 Hodnotící práva Evropské komise

Hodnotící zpráva Evropské komise ze dne 12. prosince 2012 hovoří o problematice určování COMI v článku 3. V období mezi březnem a květnem 2012 byla provedena veřejná konzultace⁴², při které bylo osloveno široké spektrum subjektů (od akademické obce přes orgány státní správy až po vybrané právní profesionály), ve které se respondenti, mimo jiné, vyjadřovali k fungování a výkladu konceptu COMI. Z konzultace k tématu COMI vyplývá následující: „77 % respondentů schválilo používání COMI pro účely umístění hlavního řízení. Avšak 51 % respondentů mělo

---

[4\\$002fecfr-2014-0479\\$002fecfr-2014-0479.pdf/ecfr-2014-0479.pdf?t:ac=i\\$002fecfr.2014.11.issue-4\\$002fecfr-2014-0479\\$002fecfr-2014-0479.xml](http://ec.europa.eu/yourvoice/ipm/forms/dispatch?userstate=DisplayPublishedResults&form=Insolvency).

⁴¹Srov. Bachner, T. The Battler over Jurisdiction in European Insolvency Law, *European Company and Financial Law Review* online [cit. 12. 6. 2016]. Dostupné z <http://www.degruyter.com/view/j/ecfr.2006.3.issue-3/ecfr.2006.013/ecfr.2006.013.xml>.

⁴² Statistický přehled odpovědí obdržení prostřednictvím nástroje IPM byl zveřejněn na webové stránce <http://ec.europa.eu/yourvoice/ipm/forms/dispatch?userstate=DisplayPublishedResults&form=Insolvency>.

za to, že výklad pojmu středisko HZ způsoboval problémy v praxi. Někteří respondenti nicméně pociťovali, že objasnění poskytnutá Soudním dvorem EU byla pro dosažení jednotnější aplikace tohoto konceptu velmi užitečná.⁴³

Závěry Hodnotící zprávy týkající se užívání COMI, hovoří o vhodnosti zachování tohoto konceptu, tak jak je vykládán judikaturou Soudního dvora EU. Doporučuje se nicméně pozměnit znění ustanovení o určování COMI a vyjasnění jeho smyslu přímo v Novele.⁴⁴

3.6.2 Změny v novele

(a) Mezinárodní příslušnost

Na základě výše uvedených zkušeností s aplikací konceptu COMI v judikatuře Soudního dvora EU a vzhledem k doporučení Hodnotící zprávy, bylo přikročeno k přepracování ustanovení o určování tohoto místa.

Mezinárodní příslušnost je v Novele upravena v článku 3. Do odstavce prvního bylo v podstatě přesunuto ustanovení původního článku 13 preambule Nařízení. Jde o ustanovení, pomocí něhož bylo COMI vykládáno Soudním dvorem EU. V souladu s výše uvedeným stanoví dvě objektivní podmínky pro určení COMI v daném státě, a sice pravidelné spravování zájmu dlužníka v tomto státě a zjistitelnost třetími osobami.⁴⁵

V článku 3 jsou taktéž doplněny nové presumpce o umístění COMI. Opět vycházejí z judikatury Soudního dvora EU uvádí Novela že: „V případě právnické osoby se za místo, kde jsou soustředěny její hlavní zájmy, považuje její sídlo, pokud není prokázán opak.“⁴⁶ Poslední část ustanovení tak dává (dá se říci, že především) věřitelům možnost prokázat, že COMI dlužníka se nachází ve státě odlišném od jeho sídla. Jde o důležitou možnost především v případě již zmíněných „letter box“

---

⁴³ Odstavec 3.1. Hodnotící zprávy.

⁴⁴ Odstavec 10 Hodnotící zprávy.

⁴⁵ Článek 3 odst. 1 Novely.

⁴⁶ Článek 3 odst. 1 alinea 2 Novely.

společností s účelově vedeným sídlem pro ně (z jakýchkoliv) důvodů výhodnější jurisdikci.

(b) Přezkoumání mezinárodní příslušnosti

Zcela nově jsou v Novele upravena pravidla pro přezkoumání příslušnosti. Hodnotící zpráva hovoří o značné rozdílnosti soudů členských států v přístupu k přezkoumávání vlastní příslušnosti k vedení řízení.⁴⁷ V článku čtvrtém Novely je tak zakotvena povinnost vnitrostátních soudů k přezkoumání vlastní příslušnosti k vedení řízení a k odůvodněnému rozhodnutí. To vše z úřední povinnosti. Hodnotící zpráva kritizuje praxi soudů členských států, které vydávají rozhodnutí o zahájení insolvenčního řízení bez jakéhokoli přezkoumání vlastní příslušnosti. Doplnění ustanovení článku 4. je tak má vést ke zlepšení uplatňování zásady vzájemné důvěry. Ta totiž spočívá na vzájemném bezpodmínečném uznávání rozhodnutí mezi členskými státy. Pokud by si jeden stát nárokoval pravomoc ve věci rozhodnout bez jakéhokoli přezkoumání možného evropského rozsahu řízení, vedlo by toto rozhodování k narušení vzájemné důvěry mezi státy a především k vyvolávání zbytečných sporů.

(c) Dopad na národní soudy

V praktické rovině se nabízí otázka, zdali nebudou soudy příliš zatíženy přezkumem příslušnosti v každém jednotlivém případě. Domnívám se, že nikoliv. Určení místní příslušnosti je založené na vyvratitelné domněnce, že COMI dlužníka se nachází v místě jeho sídla. Jistě nebude úkolem soudu prokazovat opak této domněnky. Budou to právě věřitelé, popřípadě dlužník sám, kteří budou-li chtít prokázat příslušnost soudu mimo stát sídla společnosti budou muset soudu předložit jednotlivé důkazy vyvracející domněnku uvedenou v článku 3. Novely. V opačném případě soudu jistě postačí, že ve svém rozhodnutí uvede, že přezkoumal svoji příslušnost a vzhledem k neexistenci důkazů a opaku domněnky uvedené v článku 3 Novely je příslušný k vedení insolvenčního řízení.

---

⁴⁷ Odstavec 3.2 Hodnotící zprávy.

3.7 Shrnutí

Pojem střediska hlavních zájmů (COMI) dlužníka v evropském insolvenčním řízení prošel v průběhu platnosti Nařízení v celku dynamickým vývojem, především za výrazného přispění Soudního dvora EU. Výklad pojmu COMI, tak jak je podán v rozhodnutích EUROFOOD a INTEREDIL, je obecně přijímán pozitivně a stal se kvalitním základem pro následnou úpravu v Novele. Jakkoliv se dá očekávat, že v souvislosti s doplněnou úpravou určování COMI vyvstanou nové dosud nezodpovězené otázky, dá se již nyní konstatovat, že evropský zákonodárce v tomto případě udělal krok správným směrem a komplexně a kvalitně upravil oblast určování mezinárodní příslušnosti pro vedení insolvenčního řízení v rámci Evropské unie.

4. PROBLEMATIKA *FORUM SHOPPING* A JEJÍ ŘEŠENÍ V NOVELE

4.1 Úvodem

Forum shopping můžeme definovat jako účelové přesouvání sídla dlužníka do jurisdikce s příznivějšími podmínkami řízení. Nejde pouze o fenomén insolvenčního řízení. Se snahou přesouvat soudní jurisdikci se můžeme setkávat v podstatě ve všech formách civilního procesu. Nařízení samotné *forum shopping* přímo neřeší. Jedinou zmínku najdeme v preambuli a jejím článku 4, který stanoví: „*Pro řádné fungování vnitřního trhu je nutné vyhnout se podnětům, které motivují zúčastněné strany k převodům majetku nebo soudních řízení z jednoho členského státu do druhého za účelem výhodnějšího právního postavení (tzv. forum shopping).*“⁴⁸

V předchozí kapitole byla rozebrána úprava týkající se určení místa, ve kterém se COMI nachází. Při hledání výhodnější jurisdikce (neboli při *forum shopping*) bude snahou osoby, která se snaží o vedení řízení v rozdílné jurisdikci tedy především přesun COMI do této jurisdikce tak, aby místní soud⁴⁹ byl příslušný k vedení řízení mohl řízení zahájit a pokračovat v něm. K tomu, aby se dalo předejít přesunům tohoto místa v situaci, kdy se blíží dlužníkuv úpadek, a je tak zřejmé, že přesun COMI je pouze dlužníkovým nástrojem k vylepšení jeho pozice pro nastávající insolvenční řízení, je nutné určit taktéž okamžik, ke kterému je COMI zjišťováno.⁵⁰

Podářilo-li se tedy dlužníkovi před zahájením insolvenčního řízení přesunout své COMI do pro něj výhodnější jurisdikce (a to jak s vědomím tak především bez vědomí jeho věřitelů) mohl se s vysokou pravděpodobností spolehnout na fakt, že insolvenční řízení bude vedeno v této nově získané jurisdikci, neboť možnosti věřitelů prokázat, že COMI dlužníka leží v jiném státě, jsou značně omezené⁵¹.

---

⁴⁸ Článek 4 Nařízení.

⁴⁹ Nebo jakákoli jiná instituce vedoucí insolvenční řízení.

⁵⁰ Szydło, M. Prevention of Forum Shopping in European Insolvency Law, *European Business Organization Law Review*, *European Business Organization Law Review*, 6/2010, online [Cit. 14. 6. 2016]. Dostupné z <http://journals.cambridge.org/action/displayAbstract?fromPage=online&aid=7849179&fileId=S1566752910200046>.

⁵¹ Srov. kapitola 3 této práce.

Přesunu COMI dlužníka taktéž nahrávala jedna z odpovědí Soudního dvora EU na předběžnou otázku položenou v rámci řízení se společností INTEREDIL.

4.2 Rozhodnutí INTEREDIL

V rozhodnutí č.j. C-396/09 s populárním názvem INTEREDIL se Soudním dvůr EU vyjadřoval k předběžné otázce, která mu byla položena ze strany Tribunale di Bari, tedy italského soudu vedoucího insolvenční řízení na majetek společnosti INTEREDIL Srl.

Nařízení neobsahuje zvláštní ustanovení ohledně případů přesunu sídla dlužníka před zahájením insolvenčního řízení. Jak tedy konstatuje Soudní dvůr EU: „Vzhledem k obecné formulaci čl. 3 odst. 1 Nařízení, je tedy třeba se domnívat, že pro určení soudní příslušnosti k zahájení hlavního úpadkového řízení třeba vycházet z posledního místa, kde se toto místo soustředění hlavních zájmů nachází.“⁵² Rozhodnutí následně dále konstruuje domněnku, stanovující určení místa COMI v případě přesunu sídla dlužníka. „V případě přemístění sídla dlužící společnosti před podáním návrhu na zahájení úpadkového řízení se vychází z domněnky, že se místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy této společnosti, nachází v jejím novém sídle.“ Prostředky k vyvrácení této domněnky jsou stejné jako u celkového vyvrácení umístění COMI dlužníka. Jde především o prokázání, že dlužníkovy záležitosti jsou, způsobem poznatelným třetími osobami, spravovány z jiného místa, než ve kterém se nachází dlužníkovy sídlo. Rozhodnutí tak má značné slabiny. Především neurčuje žádné přechodné období, během kterého by bylo možné přesun označit pouze za účelový a kupříkladu obrátit důkazní břemeno prokazování sídla dlužníka. Na obranu Soudního dvora EU je nicméně potřeba říci, že pro takovouto interpretaci Nařízení v něm není takřka žádný prostor.

4.3 Nežádoucí přesouvání sídla?

---

⁵² Rozhodnutí INTEREDIL, odst. 54.

Na tomto místě považuji za vhodné se krátce pozastavit a zamyslet se, nad faktickou škodlivostí přesunu sídla dlužníka a nutnosti její regulace ve vazbě na insolvenční řízení. Na danou problematiku lze nahlížet minimálně ze dvou stran. Za přesunem sídla dlužníka může samozřejmě být zcela očividná snaha o únik z dosahu věřitelů a související snaha o ukryvání majetku společnosti. Odhlédneme-li ale od těchto případů minimálně nežádoucího jednání společnosti, jsou zde ještě situace, kdy přesun sídla je motivován čistě ekonomickými faktory a jednáním „řádného hospodáře“, který se snaží vyvézt společnost z problémů přesunem do jurisdikce, která poskytuje pro řešení těchto problémů výhodnější (právní) prostředky. V případě takto uskutečněného přesunu sídla, dlužník ani nemusel počítat s insolvencí jako s jednou z možností následného vývoje.

Nežádoucím se ale přesun COMI dlužníka nemusí stát ani v případě již hrozícího úpadku. Účelem insolvenčního řízení má být především v maximální možné míře (poměrně) uspokojit pohledávky dlužníkových věřitelů. Tohoto účelu lze dosáhnout především konkursem a reorganizací dlužníka⁵³. Není možné určit, který z těchto způsobů řešení úpadku je obecně lepším. Každý se hodí na jinou situaci. Následně pak v kontextu různorodých evropských úprav existují jurisdikce preferující jeden nebo druhý způsob řešení úpadku.

Pro případy reorganizace dlužníka je jako nejvýhodnější jurisdikce uváděna Velká Británie.⁵⁴ Dlužník tak ve snaze zachování vlastního provozu a dalšího fungování může přistoupit k přesunu sídla do Velké Británie a snažit se o zahájení insolvenčního řízení a následné reorganizace v této jurisdikci. Pokud je dlužníková snaha o reorganizace založena na reálných předpokladech, budou z této situace profitovat taktéž dlužníkovo věřitelé, neboť úspěšná reorganizace povede k vyššímu uspokojení jejich pohledávek.

---

⁵³ Vycházejí především z českého insolvenčního práva, to sice nabízí taktéž případné oddlužení fyzických osob, nicméně pro účely této práce je počítáno především s univerzálními postupy použitelnými vůči právníkům osobám.

⁵⁴ Srov. Schlaefer, G. F. Forum Shopping under the Regime of the European Insolvency Regulation. *The International Insolvency Institute* (2010).

Nelze tedy uzavřít, že každé předinsolvenční přesunutí sídla dlužníka je škodlivé. Hlavní stranou všech zúčastněných subjektů by měla být maximalizace užítku získaného z insolvenčního řízení. Provedení insolvenčního řízení v jurisdikci by nemělo být automaticky chápáno negativně tak, jak ho chápe především úprava v Nařízení⁵⁵. Na druhé straně je nutné umět odlišit přesun sídla čistě za účelem obcházení řádného vedení insolvenčního řízení. Proti těmto případům je žádoucí vytvořit mechanismu vedoucí k jejich přecházení a stanovující jasný postup jejich řešení. O něco takového, jak uvedeno níže, se pokouší Novela. Vždy, ale bude taktéž záležet na citlivém posouzení ze strany rozhodujícího soudu.

4.4 Forum shopping v režimu Novely

Určení COMI dlužníka a okamžiku ke kterému má být zjišťováno, bylo (a je) široce řešenou problematikou nejen soudní praxí, ale taktéž v odborných kruzích.⁵⁶ K této problematice se vyjadřuje taktéž Hodnotící zpráva, která uvádí, že: „*Určení střediska HZ je nesložitější v případech, kdy dlužník přemístil své bydliště před návrhem na zahájení úpadkového řízení. Podle judikatury Soudního dvora EU je rozhodujícím okamžikem pro stanovení střediska HZ okamžik podání návrhu na zahájení hlavního řízení. Pokud dlužník poté přemístí své středisko HZ do jiného členského státu, je zachována příslušnost soudu, u kterého byl návrh podán. Tato judikatura je soudy široce respektována.*“⁵⁷

4.4.1 Domněnka umístění sídla v případě jeho přemístění

Stejně jak došlo k přesunutí definice samotného COMI z preambule Nařízení do samotného textu Novely. Byla do článku 3 odst. 1 alinei 2 přidána nová domněnka stanovící: „*V případě společnosti nebo právnické osoby se za místo, kde jsou soustředěny její hlavní zájmy, považuje její sídlo, pokud není prokázán opak. Tato*

---

⁵⁵ Viz čl. 4 Nařízení.

⁵⁶ Např. van Calster G., COMIng and here to sta. The Review of the European Insolvency Regulation.; nebo Bachner T., The Battle over Jurisdiction in European Insolvency Law.

⁵⁷ Odst. 3.1. Hodnotící zpráva.

*domněnka platí pouze v případě, že v období tří měsíců před podáním návrhu na zahájení insolvenčního řízení nedošlo k přesunu sídla do jiného členského státu.*⁵⁸

Jedná se o jednu novou domněnku, která v původním Nařízení chyběla. O první, věnující se presumpci COMI dlužníka v jeho sídle bylo pojednáno v předchozí kapitole. Ta již byla v článku 3 Nařízení obsažena. K problematice přesunu sídla dlužníka se váže druhá z uvedených domněnek. Zavádí tzv. „*look back period*“⁵⁹ během které se neuplatní domněnka věty první, tedy určení COMI v sídle dlužníka za předpokladu, že došlo v posledních třech měsících k přesunu dlužníkovy sídla do jiného členského státu. Samotné normativní ustanovení v textu Novely je doplněno článkem 31 preambule Novely.⁶⁰

Domněnka umístění COMI v sídle dlužníka se tedy neuplatní v případě přesunu tohoto sídla v posledních třech měsících před zahájením insolvenčního řízení. Jde o určitý posun oproti Nařízení a způsobu, jakým byl pojem COMI vykládán. Srovnáme-li znění Novely s výkladem podaným v rámci rozhodnutí INTEREDIL, je zřejmé, že je zaveden přísnější přístup k dlužníkům přesouvajícím své sídlo před zahájením insolvenčního řízení. V rozhodnutí INTEREDIL nebyl dán prostor pro možné zpochybnění přesunu sídla dlužníka. Novela naopak za splnění tří měsíční podmínky automaticky vyvrací domněnku umístění COMI v sídle dlužníka, a bude tak právě na dlužníkovi, aby prokázal, že v novém sídle se jeho COMI nachází, a že tedy místní soudy jsou příslušné k vedení insolvenčního řízení.

K této domněnce připojuje preambule Novely jisté praktické doporučení pro dlužníka, jakým způsobem se zachovat v případě, že uskutečňuje přesun sídla. V článku 28 preambule Novely uvádí: „*Při určování, zda je místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, zjistitelné třetími osobami, by měla být zvláštní*

---

⁵⁸ Je potřeba dodat, že článek 3 odst. 1 Novely obsahuje podobné domněnky taktéž pro podnikající i nepodnikající fyzické osoby, pro zjednodušení je v této práci věnován prostor pouze osobám právnickým.

⁵⁹ Z angl. doslova „*podívat se zpět*“.

⁶⁰ Stejně tak by se za účelem předcházení podvodnému nebo nekalému jednání, kterým si chce dlužník zajistit nejvýhodnější sídlo, neměla domněnka, že jsou hlavní zájmy soustředěny do místa, kde se nachází sídlo, nebo do hlavního místa podnikání fyzické osoby nebo obvyklého místa pobytu fyzické osoby, použít v situaci, kdy v případě obchodní společnosti, právnické osoby nebo fyzické osoby samostatně výdělečně činné k přesunu sídla nebo hlavního místa podnikání došlo v období tří měsíců předcházejících podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení[...].

pozornost věnována věřitelům a jejich názoru na to, kde dlužník spravuje své zájmy. V případě změny místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, to může vyžadovat včasné informování věřitelů o novém místě, kde dlužník vykonává svou činnost, například upozorněním na změnu adresy v obchodní korespondenci nebo zveřejněním nového místa jiným vhodným způsobem.“ V souladu s předcházející judikaturou Soudního dvora EU je tedy akcentován důraz na seznatelnost COMI především ze strany věřitelů. Dále taktéž povinnost informovat nejenom věřitele, ale i další osoby o změně COMI. Nutí tak samotného dlužníka k vyrovnání nevyhnutelné informační asymetrie, která vzniká mezi ním a věřiteli.

I přes výše uvedená opatření může nastat situace, kdy soud při přezkoumávání své příslušnosti k vedení insolvenčního řízení nebude mít dostatek informací k tomu, aby mohl kvalifikovaně rozhodnout. Preambule Novely tak dále rozvíjí ustanovení článku 5 Novely, když v článku 32 stanoví, že: *„Pokud okolnosti věci vedou k pochybnostem o příslušnosti soudu, měl by soud v každém případě po dlužníkovi požadovat předložení dalších důkazů na podporu jeho tvrzení, a pokud to právo rozhodné pro insolvenční řízení umožňuje, poskytnout dlužníkovým věřitelům příležitost vyjádřit svá stanoviska k otázce příslušnosti.“* Je tedy dán procesní návod pro postup v případě přezkoumávání příslušnosti. Zároveň je již výslovně stanoveno oprávnění pro věřitele insolventního dlužníka se účastnit na rozhodování o dlužníkově COMI a předkládat stanoviska k jeho určení. Jakkoliv tedy preambule sama o sobě není závazná, již v minulosti Soudní dvůr EU použil jejích ustanovení k výkladu sporných pasáží Nařízení. Dá se tedy předpokládat, že i v tomto případě budou uvedená rozhodnutí hrát významnou roli v nevyhnutelných budoucích sporech o COMI.

4.5 Shrnutí

Insolvenční legislativa Evropské unie, která je do dnešní doby reprezentována Nařízením, se k přesunům sídla dlužníka staví veskrze negativně. Jakkoliv se dá argumentovat, že ne všechny přesuny sídla jsou účelové a sledují nekalý záměr, přináší Novela ještě přísnější režim posuzování přesunu sídla a s ním souvisejícího střediska hlavních zájmů dlužníka. Zdali úprava Novely dosáhne kýženého účelu a

zamezí tzv. „soudnímu turismu“, tedy vyhledávání výhodnějšího sudiště je otázkou. Je téměř jisté, že se i v tomto případě, stejně jako za platnosti Nařízení, dostane ke slovu Soudní dvůr EU a provede interpretaci dotčených ustanovení.

5. ZMĚNY TÝKJÍCÍ SE HLAVNÍHO A VEDLEJŠÍCH INSOLVENČNÍCH ŘÍZENÍ

5.1 Úvodem

V předchozích kapitolách bylo pojednáno o způsobu určování střediska hlavních zájmů dlužníka neboli COMI a o otázce jeho případného přesunu. Otázka hlavního a vedlejšího insolvenčního řízení je s pojmem COMI úzce spjata, a dá se říci, že jedno nemůže existovat bez druhého. Pro úvod do problematiky je nejprve nutno nadefinovat několik základních pojmů. Jde o *hlavní (primární) řízení*, *vedlejší (sekundární) řízení* a pojem *provozovna*. Pro začátek je taktéž dobré zmínit, že hlavní insolvenční řízení je vedeno v místě COMI dlužníka, sekundární řízení jsou vedena v místě provozovny dlužníka, která se nachází v jiném členském státě.

5.2 Provozovna

Před přijetím Nařízení byla vedena dlouhá debata o charakter a základ vedlejších insolvenčních řízení.⁶¹ V teoretické rovině je vedlejší řízení možné založit buď na přítomnosti majetku dlužníka v daném státě, nebo na existenci dlužníkovi provozovny. Nařízení zvolilo cestu druhého z uvedených a umožňuje vedení vedlejšího řízení ve státě, ve kterém se nachází dlužníková provozovna.⁶² Provozovnu Nařízení dále definuje v článku 2 písm. h jako: „*jakékoli provozní místo, kde dlužník vykonává nikoli přechodnou hospodářskou činnost za pomoci lidských a materiálních zdrojů.*“ Tato definice je velmi široká a dává prostor možným odlišným výkladům. Podrobně se pojmu provozovna věnoval taktéž Soudní dvůr EU v rozhodnutí INTEREDIL. Přiklonil se k pojetí provozovny jako funkční jednotky a ne jako pouze souboru majetku v daném státě, když stanovil, že: „*Pojem „provozovna“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 téhož [N]ařízení musí být vykládán v tom smyslu, že vyžaduje existenci struktury obsahující minimální míru organizace a určitou stabilitu s cílem výkonu hospodářské činnosti. Pouhá existence majetkových*

---

⁶¹ Balz, Manfred. European Union Convention on Insolvency Proceedings, *The American bankruptcy law journal*, 2016, online [cit. 10. 6. 2016]. Dostupné z: http://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/ambank70&div=30&start_page=485&collection=journals&set_as_cursor=22&men_tab=srchresults.

⁶² Článek 12 preambule Nařízení; článek 3 odst. 2 Nařízení.

*hodnot nebo bankovních účtů v zásadě této definici neodpovídá.*⁶³ V případě společnosti INTEREDIL tak vyvrátil možnost určit za provozovnu pouhý majetek ve státě, bez funkční organizační struktury a lidských zdrojů vyvíjejících ekonomickou činnost.

5.2.1 Co není provozovnou

Uvedené definice provozovny by mohli svádět k představě provozovny v podobě dceřiné společnosti založené v jiném členském státě Evropské unie, než se nachází hlavní sídlo dlužníka. Evropské insolvenční řízení je nicméně založeno na individuálním přístupu k jednotlivým dlužníkům (tzv. „*entity by entity approach*“), který vylučuje za provozovnu považovat dceřinou společnost s vlastní právní osobností. Kupříkladu tedy společnost s ručením omezeným, založená v České republice, podle českého práva, jejímž 100 % společníkem bude zahraniční osoba, bude v případě úpadku společníka považována za součást majetkové podstaty společníka, nebude ale dán důvod pro zahájení insolvenčního řízení s touto českou společností (pokud se sama neocitne v ekonomických problémech), neboť tvoří samostatnou entitu.⁶⁴

5.2.2 Český pohled na definici provozovny

(a) Zahájené vedlejší řízení

Modelovým příkladem zahájeného vedlejšího řízení, je řízení vedené se společností **CISS Martin, s.r.o., organizační složka Česká republika**⁶⁵. Toto řízení bylo zahájeno návrhem podaným zaměstnancem společnosti u Krajského soudu v Ostravě dne 12. října 2011. Soud před samotným rozhodováním o úpadku dlužníka nařídil jednání k vyjasnění důvodnosti zahájení vedlejšího insolvenčního řízení. Na majetek společnosti byl již před podáním insolvenčního návrhu v České republice prohlášen

---

⁶³ Rozhodnutí INTEREDIL odstavec 65.

⁶⁴ van Calster, G., COMIng and here to stay. The Review of the European Insolvency Regulation, online [cit. 12. 6. 2016]. Dostupné z http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2637003.

⁶⁵ Řízení vedené pod sp. zn.: KSOS 33 INS 18442/2011, veškeré dokumenty k uvedenému řízení jsou dostupné online prostřednictvím stránek insolvenčního rejstříku na webové stránce https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=4dab357e-5094-46c8-82d2-e3f94d09f43e.

konkurs. Jednání o důvodnosti zahájení vedlejšího řízení se tak krom právního zástupce navrhovatele účastnila i insolvenční správkyň, Mgr. Galová, která byla Okresním soudem v Žilině jmenována insolvenční správkyň společnosti na Slovensku. Mgr. Galová při jednání namítala, že v případě organizační složky se nejedná o osobu s právní subjektivitou, (dnes osobností) a nelze tedy proti ní vést insolvenční řízení v České republice. Soud tuto námitku insolvenční správkyň nepřijal a následně správně konstatoval, že v případě dlužníka jsou splněny podmínky vedení vedlejšího insolvenčního řízení, neboť se na území České republiky nachází provozovna dlužníka ve smyslu Nařízení. Přítomnost provozovny soud zdůvodnil tím, že společnost má na území České republiky zaměstnance, majetek a na českém území taktéž vykonává ekonomickou aktivitu. Zdůvodnění tedy zcela koresponduje s důvody uvedenými v rozhodnutí EUROFOOD. Soudu lze nicméně vytknout jednu zásadní vadu v odůvodnění rozhodnutí.

Soud v odůvodnění správně dovedl existenci provozovny na základě zřízení organizační složky, přítomnosti zaměstnanců a nemovitého majetku dlužníka⁶⁶. Použil nicméně nepřiléhavé hodnocení, kdy konstatuje, že: „*Soud má za to, že již tím, že dlužník má zapsanu organizační složku v českém obchodním rejstříku, lze bez dalšího usuzovat na to, že zde má provozovnu ve smyslu EIR (Nařízení, pozn. autora), neboť lze činit závěr o existenci shora definovaných znaků provozovny.*“⁶⁷ Soud tedy zcela ignoroval samotné znění článku 2 písm. h Nařízení, definující provozovnu, tak i jeho výklad daný rozhodnutím Soudního dvora EU ve věci INTEREDIL.⁶⁸ ⁶⁹ Správný výsledek tak byl založen na ne zcela správném odůvodnění. Rozhodnutí soudu prvního stupně následně jako správné potvrdil taktéž Vrchní soud v Olomouci rozsudkem č.j. 2 VSOL 242/2012 – A -30.⁷⁰ Toto rozhodnutí Vrchního soudu již mimo jiné reflektuje závěry přijaté Soudním dvorem

---

⁶⁶ V souladu s výkladem čl. 2 písm. h Nařízení, tedy jako *jakékoli provozní místo, kde dlužník vykonává nikoli přechodnou hospodářskou činnost za pomoci lidských a materiálních zdrojů.*

⁶⁷ Usnesení Krajského soudu v Ostravě č.j. KSOS 33 INS 18442/2011-A-16, dostupné online na <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=3754443> [24.6.2016].

⁶⁸ Srov. kapitolu 5.2.1 této práce.

⁶⁹ Otázkou je, zdali již soud byl s tímto rozhodnutím seznámen, neboť bylo vydáno měsíc.

⁷⁰ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 2 VSOL 242/2012–A-30, dostupné online na <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=4782239> [cit. 24. 6. 2016].

EU v rozhodnutí INTEREDIL a opírá odůvodnění umístění provozovny společnosti v České republice o argumenty Soudního dvora EU.

(b) Nezahájené vedlejší řízení

K podobným závěrům došel Vrchní soud v Praze, v jeho rozhodnutí o odvolání proti zjištění úpadku a prohlášení konkursu v řízení se společností **DEWECO Dr. WÜSTHOFF + Co, organizační složka**.⁷¹ Ve svém rozsudku č.j. 3 VSPH 1815/2014-A-42⁷² zrušil rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové č.j. KSHK 45 INS 36752/2013-A-31⁷³, kterým byl zjištěn úpadek a zahájeno vedlejší řízení na majetek společnosti v České republice. Společnost v tomto případě taktéž podnikala v České republice prostřednictvím organizační složky, zaměstnávala třicet zaměstnanců a vyvíjela ekonomickou aktivitu na území České republiky. Majetek společnosti tvořili pouze krátkodobé pohledávky vzniklé z provozu. Soudu prvního stupně tak bylo vytknuto, že náležitě nezkoumal podmínku stanovenou v článku 2 písm. h Nařízení a řádně nezjistil, zdali má dlužník na území České republiky provozovnu. Dle názoru Vrchního soudu v Praze, nelze organizační složku společnosti automaticky považovat za provozovnu dlužníka, ani v okamžiku, kdy na území České republiky existují taktéž zaměstnanci společnosti. Ani fakt, že na území České republiky docházelo k dílčí činnosti dlužníka tedy zpracování zboží v rámci výrobního procesu, nebyl podle Vrchního soudu v Praze dostatečným odůvodněním k zahájení vedlejšího řízení, neboť chybělo splnění jedné z kumulativních podmínek, a sice přítomnosti majetku dlužníka na území České republiky. Z rozhodnutí taktéž vyplývá, že v odvodnění již Vrchní soud čerpal inspiraci z rozhodnutí INTEREDIL a náležitosti přítomnosti provozovny společnosti na území České republiky zhodnotil z pohledu argumentů Soudního dvora EU.

---

⁷¹ Řízení vedené pod sp. zn.: KSHK 45 INS 36752 / 2013, veškeré dokumenty k uvedenému řízení jsou dostupné online prostřednictvím stránek insolvenčního rejstříku na https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=f8cb9c38-55c1-4081-9243-e6c925334e07.

⁷² Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 1815/2014-A-42, dostupné online na <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=15503850> [cit. 24. 6. 2016].

⁷³ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové č.j. KSHK 45 INS 36752/2013-A-31, dostupné online na <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=12966497> [cit. 24. 6. 2016].

Dále Vrchní soud taktéž správně poukázal, na procesní pochybení soudu prvního stupně, který zahájil řízení přímo s organizační složkou, tedy s „entitou“ bez právní osobnosti, která není způsobilá být účastníkem řízení. V odůvodnění se uvádí: *„Tato organizační složka (odštěpný závod) zahraniční právnické osoby ale sama nemá právní osobnost (subjektivitu) a tedy nemá – ve smyslu § 19 o.s.ř.⁷⁴ ve spojení s § 7 IZ - ani způsobilost být účastníkem insolvenčního řízení (úpadkového řízení s evropským mezinárodním prvkem dle § 426 IZ). Právní a procesní způsobilost má jedině sama zahraniční právnická osoba [...] již navrhovatel jako dlužníka v návrhu také řádně označil.“* Vrchní soud tedy rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil a řízení bylo následně zastaveno.

(c) Shrnutí české rozhodovací praxe

Na výše uvedených rozhodnutích jsem se pokusil demonstrovat rozdílný přístup českých soudů k insolvenčním řízením s mezinárodním (evropským) prvkem. Jak pražský, tak olomoucký Vrchní soud v uvedených případech správně požadovaly splnění kumulativních podmínek osobních, majetkových, organizačních a činnostních, pro zdůvodnění závěru o umístění provozovny dlužníka v České republice, a pro následné zahájení vedlejšího insolvenčního řízení.

5.3 Hlavní řízení

Hlavním řízením rozumíme řízení vedené ve státě, ve kterém se nalézá COMI dlužníka. Na rozdíl od řízení vedlejších, hlavní řízení může být vedeno pouze jedno. Pokud nejsou zahájena vedlejší řízení v jurisdikcích mimo COMI, pokrývá hlavní řízení veškerý majetek dlužníka, ať se nachází v jakémkoliv státě.

5.3.1 Princip univerzality a teritoriality

Teorie hlavního a vedlejšího řízení se, mimo jiné, zabývá rozdíly mezi principem univerzality a teritoriality, tedy rozsahem účinků jednotlivých typů řízení. Univerzalitou úpadku se rozumí, že úpadková řízení, zahájená v příslušné jurisdikci pokrývající veškerý hmotný i nehmotný majetek dlužníka, bez ohledu na jeho

---

⁷⁴ Zákon č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád – poznámka autora.

umístění nebo sídlo osoby, vůči které má dlužník nárok (tzv. aktivní teritorialita).⁷⁵ A taktéž uznání tohoto řízení v ostatních státech, ve kterých jsou mu taktéž přiznány místní účinky (tzv. pasivní teritorialita). Znamená to tedy, že v případě úpadku dlužníka se celé insolvenční řízení odehrává dle předpisů státu, ve kterém bylo řízení zahájeno a do tohoto řízení je zahrnut veškerý majetek dlužníka bez ohledu v kterém státě se nachází. Stát, ve kterém se majetek nachází (rozdílný od státu ve kterém se řízení vede) uznává účinky tohoto řízení se všemi s tím spojenými následky. Princip univerzality je pak konkrétně v Nařízení nejlépe demonstrován v článku 16 upravujícím zásady uznávání rozhodnutí o zahájení úpadkového řízení.⁷⁶ Tato zásada byla takřka beze změny přejata do článku 19 Novely.

Opakem principu univerzality je princip teritoriality, při kterém jsou účinky zahájeného řízení omezeny na stát, ve kterém probíhá. To znamená, že například do majetkové podstaty dlužníka je pojímán pouze majetek nacházející se v tomto státě a rozhodnutí o vedení tohoto řízení nemá žádné účinky mimo stát, ve kterém je řízení vedeno.

5.3.2 Zahájení hlavního řízení

Evropské insolvenční řízení, tak, jak je upraveno Nařízením, je založeno na modifikovaném principu univerzality. Ačkoliv žádný z těchto principů v Nařízení není výslovně zmíněn, zvolená struktura průběhu insolvenčních řízení odpovídá právě principu univerzality s teritoriálními prvky, kdy z univerzality vychází především koncept hlavního řízení a na teritoriálním principu jsou založena řízení vedlejší.⁷⁷

Článek 12 preambule Nařízení hovoří o rozdělení mezi hlavní a vedlejší insolvenční řízení následovně: " *Toto nařízení umožňuje zahájit hlavní úpadkové řízení ve státě,*

---

⁷⁵ Trautman T. D. Four Models for International Bankruptcy. *The American Journal of Comparative Law*. Leden 1993. [cit. 17. 6. 2016] Dostupné z https://www.researchgate.net/publication/275783437_Four_Models_for_International_Bankruptcy.

⁷⁶ Bělohávek A. J. Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. Kapitola 16.1.

⁷⁷ Fletcher, I. European Union Convention on Insolvency Proceedings: Choice-of-Law Provisions, *The Texas International Law Journal*, 1998 online, 33(1), 119 [cit. 25. 6. 2016]. Dostupné z http://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/tilj33&div=14&start_page=119&collection=journals&set_as_cursor=7&men_tab=srchresults.

ve kterém jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka. Tato řízení mají obecnou platnost a vztahují se na veškerý majetek dlužníka. Za účelem ochrany různých zájmů umožňuje toto nařízení zahájit vedlejší řízení, která probíhají souběžně s hlavním řízením. Vedlejší řízení může být zahájeno v členském státě, ve kterém má dlužník provozovnu. Účinky vedlejších řízení se omezují na majetek, který se nachází v tomto státě. Potřeba jednotnosti ve Společenství je naplněna závaznými pravidly o koordinaci s hlavním řízením. V souladu s článkem 3 odst. 1 Nařízení se pak hlavní insolvenční řízení zahajuje v místě, kde se nachází dlužníkovo COMI. Zahájení hlavního řízení dle čl. 3 odst. 1 (pokud je ostatními zainteresovanými státy uznáno) má tedy univerzální charakter, a v jiných státech může již být zahájeno pouze vedlejší řízení se specifiky uvedenými níže.

5.3.3 Účinky zahájení hlavního řízení

V tomto bodě je především potřeba zmínit, že hlavním účinkem zahájení hlavního řízení je použití práva státu, který řízení zahájil, jako rozhodného práva pro celý průběh hlavního řízení.⁷⁸ Článek 4 odst. 2 Nařízení pak demonstrativně vypočítává, pro jakou oblast se právo státu soudu vedoucího hlavní řízení zejména použije⁷⁹.

5.3.4 Působení insolvenčního správce hlavního řízení

Hlavní řízení a insolvenční správce hlavního řízení hrají v celém procesu řešení úpadku dlužníka nezastupitelnou roli. Úprava v Nařízení, která je téměř beze změny převzata i do Novely dává totiž insolvenčnímu správci (dle Nařízení *správci podstaty*)⁸⁰ hlavního řízení možnost vykonávat své pravomoci i mimo jeho domovskou jurisdikci (v souladu s principem *lex concursus*).

Insolvenční správce hlavního řízení je tak oprávněn zejména přemístit majetek dlužníka z území členského státu, ve kterém se nachází.⁸¹ S ohledem na zásadu vzájemného uznávání stanovenou mimo jiné i v článku 16 Nařízení (článek 19

---

⁷⁸ Článek 4 odst. 1 Nařízení.

⁷⁹ Tento výčet pokrývá v podstatě celý průběh insolvenčního řízení, od jednotlivých subjektů řízení po pravidla účinky zahájení řízení na trvajících právních vztazích, až po pravidla rozdělování výtěžku řízení.

⁸⁰ Srov. kapitola 5.5.1.

⁸¹ Článek 18 Nařízení.

Novely) je tak možné, aby celé insolvenční řízení bylo vedeno pouze jedním správcem a pouze v hlavním řízení bez nutnosti zahajovat řízení vedlejší.⁸²

Oprávnění insolvenčního správce hlavního řízení k řízením vedlejšími jsou nicméně omezena pouze na rozsah, který mu dává Nařízení (Novela). Taktéž nemůže svou pravomoc vykonávat v jiném členském státě, pokud v něm již bylo zahájeno vedlejší insolvenční řízení.⁸³ Samozřejmým se jeví ustanovení, stanovující, že insolvenční správce hlavního řízení musí vykonávat své pravomoci v souladu s právem členského státu, na jehož území zamýšlí jednat.⁸⁴

Hlavní a vedlejší řízení jsou ve vzájemném hierarchickém vztahu. Tato snaha o upřednostňování hlavního řízení je dána především důrazem na maximalizaci hodnoty majetkové podstaty dlužníka a tím maximalizaci uspokojení (všech) věřitelů. Jedním z případů této podřízenosti vedlejšího řízení, může být právo insolvenčního správce hlavního řízení, za splnění podmínek, žádat v souladu s článkem 33 Nařízení příslušný soud o pozastavení vedlejšího řízení, jsou-li dostatečně chráněny zájmy věřitelů tohoto řízení.⁸⁵

5.4 Vedlejší řízení

Vedlejšími řízeními, je každé insolvenční řízení vedené proti dlužníkovi v jiném státě, než ve kterém se nalézá jeho COMI.⁸⁶ Vedlejší řízení je možné zahájit ve státě, ve kterém se nachází dlužníkova provozovna.⁸⁷ Toto řízení se následně řídí právem státu, ve kterém je řízení vedeno.⁸⁸ Toto řízení je taktéž omezeno na majetek

---

⁸² Wessels B., Contracting out of secondary insolvency proceedings: the main liquidator's undertaking in the meaning of article 18 in the proposal to amend the eu insolvency regulation. *Brooklyn Journal of Corporate, Financial & Commercial Law*, online, [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z <http://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/broojcfc9&div=16&id=&page=&collection=journals>.

⁸³ Szydło, M. Prevention of Forum Shopping in European Insolvency Law, *European Business Organization Law Review*, *European Business Organization Law Review*, 6/2010, online [Cit. 14. 6. 2016]. Dostupné z <http://journals.cambridge.org/action/displayAbstract?fromPage=online&aid=7849179&fileId=S1566752910200046>.

⁸⁴ Článek 18 odst. 3 Nařízení, článek 21 odst. 3 Novely.

⁸⁵ Bělohávek A. J. Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. Kapitola 31.2.

⁸⁶ Samozřejmě v rámci Evropské unie (s výjimkou Dánska) na jejímž území se Nařízení (Novela) uplatní.

⁸⁷ Článek 12 preambule Nařízení.

⁸⁸ Článek 28 Nařízení.

nacházející se na území státu, ve kterém se řízení vede. Dalším výrazným specifickým vedlejších řízení, je možnost vést tato řízení pouze jako likvidační. Článek 27 Nařízení odkazuje na přílohu B Nařízení, ve které jsou uvedeny druhy možných vedlejších řízení. Co Nařízení považuje za likvidační řízení, uvádí v definičním článku 2 písm. c). Jedná se o: „[...]řízení vedoucí ke zpeněžení majetku dlužníka, vyrovnání nebo jiné opatření, kterým je platební neschopnost ukončena, nebo skončí pro nedostatek majetku dlužníka.“

Zřejmou nevýhodou úpravy Nařízení je tedy skutečnost, že bez ohledu na formu řízení hlavního (tedy i přes možnou snahu o reorganizaci dlužníka v hlavním řízení) případné vedlejší řízení, bude vedeno vždy v likvidační formě. Touto likvidační formou se rozumí pouze likvidace předpokládaná insolvenčními předpisy. Nikoli tedy likvidace například z rozhodnutí společníků společnosti a jí podobné formy ukončení činnosti společnosti.⁸⁹ Nad to, článek 27 Nařízení dále uvádí, že vedlejší úpadkové řízení je možné vést bez nutnosti zkoumat dlužníkovu platební neschopnost ve státě, kde se řízení vede. To spolu s možností podat insolvenční návrh na zahájení vedlejšího řízení jakoukoliv osobou oprávněnou podle práva státu, na jehož území má být vedlejší řízení vedeno,⁹⁰ může vést až k likvidaci dlužníka, který by jinak byl schopen úspěšně projít reorganizací v hlavním řízení. Nemožnost vedení vedlejších řízení vedoucích k záchraně dlužníka také vedla spíše ke snaze o řešení restrukturalizace podniků mimosoudní cestou.⁹¹

Vedlejší řízení je zpravidla zahajováno až po zahájení řízení hlavního. Nemusí se tak, ale stát vždy. Bude-li vedlejší řízení zahájeno jako první, bude i tak omezeno na okruh místních věřitelů a na majetek nacházející se v tomto státě.

Případný přebytek zpeněžení ve vedlejší řízení, je správce podstaty vedlejšího řízení povinen převést do řízení hlavního.

---

⁸⁹ Bělohlávek A. J. Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007.

⁹⁰ Článek 29 Nařízení.

⁹¹ Ghio E. European Insolvency Law: Development, Harmonisation and Reform a Case Study on the European Internal Market. Trinity College Law Review. 2015, č. 18, online, [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z <http://trinitycollegelawreview.org/volume-xviii/>.

5.5 Úprava hlavních a vedlejších řízení v Novele

Hodnotící zpráva se v oblasti fungování hlavních a vedlejších řízení spokojila s konstatováním, že tento koncept funguje dobře a není na něm třeba ničeho měnit. Kritizována zůstala možnost vést vedlejší insolvenční řízení pouze v likvidační formě. Problematickou byla taktéž shledána neexistence zvláštních pravidel o postupu pro zahájení vedlejšího řízení.⁹² Podmínky pro vedení hlavního řízení zůstaly ve své podstatě zachovány. Byl tedy zachován koncept modifikované univerzality projevující se především v možnosti vést hlavní řízení vůči veškerému majetku dlužníka a automatickém uznání zahájení hlavního řízení ve všech ostatních jurisdikcích.⁹³ Hlavní změnou prošla úprava řízení vedlejšího a jeho vztahu k řízení hlavnímu. Taktéž byla upravena oprávnění správce podstaty hlavního řízení k řízení vedlejšímu. Novinkou je možnost insolvenčního správce hlavního řízení učinit příslib k nezahajování vedlejších řízení.

5.5.1 Insolvenční správce hlavního řízení

Role insolvenčního správce hlavního řízení je v Novele dále posílena jeho koordinační⁹⁴ úlohou. Obecně je stanovena povinnost provádění spolupráce mezi správci jednotlivých řízení.⁹⁵ Nad rámec toho, insolvenční správce hlavního řízení *spolupracuje a komunikuje s kterýmkoliv soudem, u kterého byl podán návrh na zahájení vedlejšího insolvenčního řízení, nebo který takové řízení zahájil.*⁹⁶

5.5.2 Formy vedlejšího řízení v Novele

Zásadní novinkou obsaženou v Novele je možnost vedení vedlejších insolvenčních řízení nejenom v likvidační formě. Je tedy nově možné uvažovat o případné reorganizaci dlužníka v rámci vedlejšího řízení nebo o podobných nelikvidačních formách řešení úpadku vedoucích k záchraně dlužníka. Byla tak vypuštěna úprava

---

⁹² Kapitola 6 Hodnotící zprávy.

⁹³ Článek 19 Novely.

⁹⁴ Jedná se o jiný „druh“ koordinace, než bude uveden dále ve výkladu o koordinačních řízeních.

⁹⁵ Článek 41 Novely.

⁹⁶ Článek 43 Novely.

původní přílohy B Nařízení, která stanovovala likvidační způsoby řešení úpadku ve vedlejších řízeních. Místo toho jsou řízení podléhající režimu Novely obecně upravena v příloze A, na kterou odkazuje definiční článek 2 odst. 4 Novely.⁹⁷ Tomuto odpovídá i nová terminologie použitá pro označení správce podstaty. Zatímco v Nařízení je tento správce označován jako „likvidátor“⁹⁸, v Novele je použit termín „insolvenční správce“⁹⁹, který lépe vystihuje oprávnění a funkci této osoby v řízení.

5.5.3 Pohledávky ve vedlejších insolvenčních řízeních

Výslovně je v Novele upravena možnost kteréhokoliv věřitele přihlašovat svou pohledávku v kterémkoliv (ať již v hlavním tak vedlejších) řízení. Nadto *insolvenční správci v hlavním i kterémkoliv vedlejších insolvenčních řízeních přihlašují v jiném řízení pohledávky, které již byly přihlášeny v řízení, pro které byli jmenováni, je-li to v zájmu věřitelů v řízeních, pro která byli jmenováni s výhradou práva věřitelů toto přihlášení odmítnout nebo vzít zpět přihlášení svých pohledávek, pokud to rozhodné právo stanoví.*¹⁰⁰ Je tak zajištěna snaha o maximálně uspokojení věřitelů při současné minimalizaci jejich nákladů. Kdo nicméně ponese náklady správce přihlašujícího pohledávku v jiném řízení, není výslovně uvedeno. Dá se očekávat, že v souladu s obecně platnými pravidly uplatňování nákladů v insolvenčním řízení, bude těmito náklady zatížena majetková podstata spravovaná správcem přihlašujícím uvedenou pohledávku.¹⁰¹ Věřitelé tak nemusejí každý separátně přihlašovat svou pohledávku, ale učiní tak za ně insolvenční správce, náklady pak budou rozděleny poměrně mezi místní věřitele a je jisté, že budou nižší, než kdyby každý jednotlivý věřitel přihlašoval svou pohledávku separátně.

---

⁹⁷ Pro Českou republiku se insolvenčním řízením pro účely Novely rozumí Konkurs, Reorganizace a Oddlužení, viz příloha A Novely.

⁹⁸ Srov. anglické znění Nařízení (dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32000R1346&from=en>), které pro správce podstaty používá termín „liquidator“; český překlad pracuje s neutrálním pojmem správce podstaty.

⁹⁹ Anglicky „insolvency practitioner“ srov. anglické znění Novely dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0848&from=EN>.

¹⁰⁰ Článek 45 odst. 2 Novely.

¹⁰¹ Srov. čl. 7 písm. I Novely ve spojení s úpravou IZ.

Pro ochranu místních věřitelů v jurisdikci, ve které je možno vést vedlejší řízení, je stanovena povinnost insolvenčního správce nebo dlužníka s dispozičním oprávněním, požádat o zveřejnění zahájení insolvenčního řízení i v jiném státě, ve kterém se nachází provozovna dlužníka. Toto zveřejnění má být provedeno způsobem, který je v souladu s pravidly pro zveřejňování v tomto členském státě.¹⁰²

5.5.4 Právo učinit příslib v zájmu nezahájení vedlejšího řízení

Velice zajímavou novinkou, kterou přináší Novela, je možnost insolvenčního správce hlavního řízení učinit příslib: „V zájmu nezahájení vedlejšího insolvenčního řízení může insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení v souvislosti s majetkem, který se nachází v členském státě, v němž by mohlo být zahájeno vedlejší insolvenční řízení, učinit jednostranný příslib, že při rozdělování daného majetku nebo výtěžku z jeho zpeněžení dodrží práva týkající se tohoto rozdělení a pořadí pohledávek, která by věřitelé měli podle vnitrostátního práva, pokud by bylo v daném členském státě zahájeno vedlejší insolvenční řízení.“¹⁰³

Insolvenčnímu správci hlavního řízení je tak v zájmu efektivity vedení tohoto řízení dána možnost, při zachování práv věřitelů vedlejšího řízení, toto řízení nezahajovat písemným příslibem učiněným v úředním jazyce členského státu, ve kterém by mohlo být vedlejší řízení vedeno. Práva místních věřitelů by v tomto případě měla zůstat zachována, neboť příslib má obsahovat prohlášení správce, že bude zachováno pořadí místních věřitelů při jejich uspokojování z výtěžku zpeněžení. Místní věřitelé (nikoli tedy např. insolvenční soud) jsou taktéž těmi, kdo příslib daný insolvenčním správcem hlavního řízení schvalují, a sice dle pravidel pro hlasování v insolvenčním řízení danými členským státem, vůči jehož věřitelům je příslib učiněn.¹⁰⁴

(a) Nedostatky úpravy příslibu

---

¹⁰² Článek 28 Novely.

¹⁰³ Článek 36 odst. 1 Novely.

¹⁰⁴ Srov. čl. 36 odst. 5 Novely.

Zde je potřeba upozornit na jeden zásadní nedostatek uvedeného konceptu příslibu. Jakkoliv se jedná jistě o užitečný nástroj v rukou insolvenčního správce hlavního řízení, není do důsledku dořešena právní závaznost tohoto slibu. Může tedy dojít k situaci, kdy sice bude tento příslib schválen potřebným počtem místních věřitelů, ale i přes to bude zahájeno vedlejší řízení. Neexistuje nástroj, který zabrání jinému místnímu věřiteli, (který ani nemusel být účasten hlasování na schválení příslibu) v podání návrhu na zahájení vedlejšího insolvenčního řízení tomuto příslibu navzdory. Těžko si lze následně představit situaci, kdy soud s odkazem na schválený příslib odmítne zahájit vedlejší insolvenční řízení na návrh takového věřitele. Nelze tak po věřiteli spravedlivě požadovat, aby přihlásil svou pohledávku v hlavním insolvenčním řízení v jiné jurisdikci, která zpravidla vede řízení v jazyce věřiteli neznámém, dle pravidel, se kterými věřitel ani nemusel počítat v okamžiku uzavírání smlouvy s úpadcem.¹⁰⁵ Odmítnutím zahájení vedlejšího řízení tak dojde ke zřejmému *denegatio iustitiae*.

(b) Česká chyba

Příliš jasno v tomto problému nedělá ani článek 37 odst. 2 Novely, který sice stanoví možnost podat návrh na zahájení vedlejšího řízení do třiceti dnů po schválení příslibu. Nehovoří nicméně o situaci, bude-li tento návrh podán po této lhůtě. V tomto článku také zřejmě chybným překladem vypadlo v české verzi Novely slovíčko „závazný příslib“, bez něhož tento článek Novely nedává smysl a který je v anglické verzi uveden jako „*binding undertaking*“. V souladu s pravidly výkladu Novely (a obecně předpisů Evropské unie¹⁰⁶) by toto nemělo činit zásadní problém, je nicméně vhodné na tuto chybu poukázat již vzhledem k důsledkům, které celý článek 37 odst. 2 Novely přináší.

(c) Ochrana příslibu insolvenčním soudem

---

¹⁰⁵ Vymahatelnost pohledávky v insolvenčním řízení je jedním z parametrů dle kterých se řídí nastavení úrokové sazby ze strany věřitelů.

¹⁰⁶ Srov. např. Derlén M., *Multilingual Interpretation of European Union Law*, online, [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z <https://books.google.cz/books?id=YKuCJ4fBwX4C&lpg=PA1&ots=5R710d4E1n&dq=interpretation%20of%20european%20law&lr&pg=PA8#v=onepage&q=interpretation%20of%20european%20law&f=false>

Další částečnou ochranu příslibu insolvenčního správce hlavního řízení přináší článek 38 odst. 2 Novely, který dovoluje soudu příslušnému k zahájení vedlejšího řízení, toto řízení nezahajovat, shledá-li, že *příslib dostatečně hájí společný zájem věřitelů*. Toto ustanovení je nicméně opět velice vágní a lze je vykládat velice široce. Společný zájem nikdy nebude plně v souladu se zájmem individuálním a jeho dostatečnost bude posuzovat příslušný insolvenční soud, který nikdy nebude zcela znát záměry jednotlivých věřitelů a jejich důvody pro předchozí schválení příslibu, o kterém rozhoduje.

Je důležité taktéž poznamenat, že věřitelé, kteří přistoupí na příslib insolvenčního správce hlavního řízení, neztrácejí svá přednostní práva a jejich pohledávky budou uspokojovány ve stejném pořadí tak, jako by vedlejší řízení probíhalo.¹⁰⁷

(d) Problematika místního věřitele

K možnosti učinění příslibu k nezahájení vedlejšího řízení se vyjadřují především místní věřitelé dlužníka v místě jeho provozovny. Místního věřitele definuje novela ve výkladovém článku 2 odst. 11 jako: „*věřitele, jehož pohledávky vůči dlužníkovi vznikly z provozu provozovny nacházející se v jiném členském státě, než ve kterém jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, nebo v souvislosti s takovým provozem*“. Jak je tedy zřejmé, jedná se o definici vázající vlastnost místního věřitele k provozovně dlužníka, neboli k místu vzniku pohledávky. Zde nicméně vzniká problém, na který Novela nedává jasnou odpověď. Mohou existovat pohledávky, ze kterých bude provozovna dlužníka ve státě mimo centrum hlavních zájmů povinna plnit, ale tyto pohledávky nebudou souviset s provozem dlužníkovi provozovny. Typicky se bude jednat o pohledávky z titulu ručení za závazky společnosti. Tato pohledávka vznikla z provozu dlužníka v jeho COMI a nikoli jeho provozovny. Domnívám se, že v tomto případě bude muset přijít na řadu výklad Soudního dvora EU, který dá pojmu místní věřitel znatelnější obrysy. Nabízí se extenzivní výklad pojmu „*provoz provozovny*“, který pokryje jakékoli právní jednání dlužníka, tedy i jednání směřující k uzavření smlouvy o ručení.

---

¹⁰⁷ Článek 36 odst. 2 Novely.

5.5.5 Účinky a rozsah vedlejšího řízení

Účinky vedlejšího řízení jsou omezeny na místní majetek dlužníka ve státě, ve kterém je vedlejší řízení vedeno. Místním věřitelům je ale dána možnost volby, do které řízení svou pohledávku přihlásí. Je tedy čistě na jejich úvaze, využijí-li možnost přihlášení své pohledávky pouze v místě provozovny dlužníka nebo budou-li přihlašovat své pohledávky taktéž do hlavního řízení. Jak uvedeno, ve vedlejších řízeních je nakládáno pouze s majetkem nacházejícím se ve státě, ve kterém se toto řízení vede. Tento majetek je tímto ale taktéž vyloučen z případného zpeněžení v řízení hlavním.

Rozhodným právem pro vedlejší řízení bude právo státu, který toto řízení zahájil.¹⁰⁸

5.6 Shrnutí

Úprava hlavních a vedlejších insolvenčních řízení v Novele je jednou z nejvíce změněných oblastí celého evropského insolvenčního práva tak, jak je v současné době upraveno Nařízením. Novela přináší vítanou změnu při vedení vedlejších insolvenčních řízení spočívající v možnosti vést tato řízení v nelikvidační formě a přispět tak k ekonomické záchraně dlužníka. Rozšířeny jsou taktéž možnosti insolvenčního správce hlavního řízení zasahovat do řízení vedlejších a za určitých podmínek i zabránit jejich vedení. Celkově lze hodnotit změny v této oblasti evropského insolvenčního řízení pozitivně, jakkoliv Novela přináší taktéž některá problematická ustanovení, jejichž výklad bude muset být ještě zpřesněn za pomoci Soudního dvora EU.

---

¹⁰⁸ Článek 35 Novely.

6. INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ SE SKUPINAMI SPOLEČNOSTÍ

Zcela nově je Novelou upraven postup použitelný pro insolvenční řízení vedené proti skupinám společností. Jedná se o poměrně rozsáhlou úpravu (přes 20 článků Novely), jejíž ustanovení budou rozebrána v následující kapitole.

V původním Nařízení jakákoliv úprava insolvenčního řízení skupin zcela chyběla, proto v této kapitole nebude provedeno porovnání se změnami zavedenými Novelou, jako spíše představení samotné nově přijaté úpravy řízení se skupinami společností a jejich specifik. Již preambule Novely tak obsahuje ustanovení o žádoucích postupech při vedení řízení se skupinou společností, která jsou dále rozvedena i v normativním textu Novely.

Ustanovení o řízení se skupinou společností jsou koncipována v souladu s celou nově přijatou koncepcí Novely, kdy insolvenční řízení by mělo primárně vést k záchraně dlužníka (např. prostřednictvím reorganizace), která je preferovaným způsobem řešení úpadku.¹⁰⁹

6.1 Definice koordinačního řízení

Novela definuje skupinu společností jako „mateřský podnik a všechny jeho dceřiné společnosti“¹¹⁰ dále pak mateřský podnik jako podnik, který má přímou nebo nepřímou kontrolu nad jedním či více dceřinými podniky. Podnik, který sestavuje konsolidovanou závěrku v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU¹¹¹, se považuje za mateřský podnik.¹¹² Je tak stanoven poměrně široký rámec, jakých subjektů se budou ustanovení o insolvenčním řízení se skupinami společností týkat.

---

¹⁰⁹ Srov. Weiss M. The Bridge over Troubled Water: The Revised Insolvency Regulation. *International Insolvency Review*, online, 8/2015 [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/iir.1241/epdf>.

¹¹⁰ Článek 2 odst. 13 Novely.

¹¹¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS. Dostupná z <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0034&from=EN>.

¹¹² Článek 2 odst. 14 Novely.

Vymezení konkrétní skupiny přitom nemusí být vůbec jednoduché, jak se na první pohled zdá. Stačí je srovnat s vnitrostátní úpravou skupin společností a koncernového práva¹¹³ obecně aby bylo zřejmé, že rozpoznat, která ze společností do skupiny patří a která již stojí mimo skupinu je často velmi obtížné.

Použitý termín „skupina společností“ může pokrývat různé formy ekonomických organizací, různé velikosti a stupně integrace, která nemusí být na první pohled zřejmá.¹¹⁴ Důležitá nicméně přehlednutelná poznámka k problematice insolvenčního řízení se skupinami společností je obsažena v článku 53 preambule Novely. Pokud se tedy COMI více společností skupiny nachází ve stejném státě, není potřeba zahajovat řízení se skupinou společností dle ustanovení Novely, ale v tomto případě bude postupováno dle vnitrostátní úpravy příslušného státu. Taktéž, pokud to není v rozporu s vnitrostátními pravidly, hovoří článek 53 preambule Novely o vhodnosti ustanovení společného insolvenčního správce pro celou skupinu společností.

Nepůjde taktéž o čistě ekonomickou kontrolu, ale o všechny možné formy přímé nebo nepřímé kontroly. Je zřejmé, že své slovo zde dostane i Soudní dvůr EU, kterému je dán široký rámec pro možný výklad těchto pojmů.

6.2 Komunikace a spolupráce insolvenčních správců

Ustanovení Novely v souvislosti s insolvenčním řízením se skupinami společností obsahují větší množství pravidel týkajících se kooperace jednotlivých subjektů řízení, především pak insolvenčních správců a soudů. Jedná se o stanovení povinností k efektivnímu vedení těchto řízení. Pokud je tedy insolvenční řízení zahájeno proti alespoň dvěma členům skupiny, jejichž COMI se nachází v různých členských státech, jsou jejich jednotliví insolvenční správci povinni spolupracovat *v rozsahu, v jakém je taková spolupráce vhodná pro usnadnění účelného vedení*

---

¹¹³ Srov. § 71 a násl. zákona č. 90/2012 o obchodních korporacích a družstvech.

¹¹⁴ Chaika, I., *Insolvency of Group of Companies through the prism of the Recast Insolvency Regulation (EU) 2015/848*, online 8/2015 [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2687623.

řízení.¹¹⁵ Jedná se tedy o soubor povinností daných insolvenčním správcům jednotlivých řízení k jejich efektivní kooperaci.

6.2.1 Povinnosti insolvenčních správců

První skupinou povinností insolvenčních správců jsou povinnosti informační. Při provádění řízení si tak jednotliví správci navzájem sdělují významné informace o průběhu jednotlivých řízení. Podmínkou tohoto sdělování je přijetí vhodných opatření na ochranu důvěrných informací.¹¹⁶

Další skupinou jsou pravomoci koordinační. Insolvenční správci jsou povinni zvážit možnost koordinace správy záležitostí členů skupiny a dohledu nad nimi. Pokud dospějí k závěru, že je koordinace vhodná, jsou povinni ji zahájit a vzájemně spolupracovat.¹¹⁷

Do třetice jsou insolvenční správci společně taktéž povinni zvážit možnost restrukturalizace členů skupiny a k jejímu následnému případnému provedení a koordinaci.¹¹⁸

Insolvenční správci si mohou nově pro vykonávání povinností dle dvou později uvedených bodů, udělovat plné moci a rozdělovat si mezi sebou různé úkoly pro vedení dotčených řízení.¹¹⁹

Obecná pravidla pro kooperaci jsou nicméně svázána značnými výhradami a podmínkami. Především se uvedená pravidla použijí pouze v rozsahu, ve kterém je jejich použití vhodné k vedení efektivního insolvenčního řízení. Uvedená kooperace taktéž nesmí zasahovat do pravidel jednotlivých jurisdikcí a nesmí u jednotlivých správců vést ke střetu zájmů.¹²⁰ Pravidla pro možné odmítnutí kooperace jsou

---

¹¹⁵ Článek 56 Novely.

¹¹⁶ Článek 56 odst. 2 písm. a Novely.

¹¹⁷ Článek 56 odst. 2 písm. b Novely.

¹¹⁸ Článek 56 odst. 2 písm. c Novely.

¹¹⁹ Článek 56 odst. 2 Novely.

¹²⁰ Esser, H.P. Reform of the EU Regulation: New Framework for Insolvent Company Groups: Part I. *American Bankruptcy Institute Journal*, 03/2015, online, [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z <http://search.proquest.com/openview/c4f79c00aaec81be9d4f547c452719fa/1?pq-origsite=gscholar>.

bohužel stanovena velice široce, a dá se tak s jistotou tvrdit, že insolvenční správce, který se bude chtít povinností kooperace řízení vyhýbat, bude mít vždy k dispozici důvod, proč tak učinit. Jedná se tak spíše o cenná vodítka pro insolvenční správce jakým způsobem vést řízení, než o přímo závazná a vynutitelná pravidla pro vedení řízení.

Kromě povinností jsou insolvenčním správcům jednotlivých členů skupiny dána i rozsáhlá oprávnění.¹²¹ Mimo možnost podat návrh na zahájení koordinačního řízení, o kterém pojednává kapitola 6.4, má insolvenční správce v jiném řízení právo být slyšen v jakémkoliv jiném řízení a navrhnout odklad zpeněžení majetku dlužníka.

V tomto bodě je dobré připomenout, že se jedná o pravomoci správce v řízení proti skupině společností. Nejde tedy o situaci, která nastává v případě zahájení hlavního a vedlejšího řízení. V tomto případě je zahájeno několik řízení proti jinak samostatným právním osobnostem, jež pojí právě příslušnost k jednomu podnikatelskému uskupení (koncernu apod....).

6.3 Komunikace a spolupráce insolvenčních soudů

Povinnosti v oblasti spolupráce a kooperace se týkají taktéž insolvenčních soudů. Pokud je tedy zahájeno insolvenční řízení proti více členům skupiny společností, je soud zahajující řízení povinen, v rozsahu v jakém je taková spolupráce vhodná, spolupracovat s ostatními soudy vedoucími řízení proti ostatním členům skupiny.¹²² Tato spolupráce může být prováděna všemi možnými prostředky, které demonstrativně vyjmenovává článek 57 odst. 3 Novely. Jde kupříkladu o koordinaci při jmenování insolvenčních správců anebo, jako velmi zajímavá možnost, *koordinace správy majetku a záležitostí skupiny a dohledu nad jejich majetkem a záležitostmi*. Snadno si tak lze představit situaci, kdy britský a německý soud vedoucí insolvenční řízení proti různým členům skupiny, osloví španělského znalce pro vypracování zprávy o majetku dlužníků (jakkoliv se efektivita tohoto procesu

---

¹²¹ Srov. článek 60 Novely.

¹²² Článek 57 Novely.

může zdát pochybná).¹²³ Soudům je tedy dána, vcelku nevídaná možnost v podstatě působit s účinky mimo svou jurisdikci bez dalšího.

Povinnosti stanovené Novelou pro insolvenční soudy jsou nicméně taktéž omezeny stejnými výhradami jako v případě insolvenčních správců, tedy především s respektem k procesním pravidlům jednotlivých jurisdikcí a k právům účastníků řízení.

Není stanovena závazná forma této komunikace a vzhledem k jejímu z principu neformálnímu charakteru se dá předpokládat, že může být prováděna jakýmkoliv myslitelným způsobem, v dnešní době především za použití moderních komunikačních technologií.

Na závěr je vhodné dodat, že stejně jako mezi sebou komunikují jednotlivé soudy a jednotliví správci, jsou stanoveny povinnosti ke komunikaci i mezi soudy a správci navzájem a to vždy za účelem usnadnění účelného vedení řízení.¹²⁴

6.4 Koordinace

6.4.1 Zahájení koordinačního řízení

Koordinační řízení se zahajuje na návrh. Tento návrh podává kterýkoliv insolvenční správce u kteréhokoliv soudu příslušného pro vedení řízení proti kterémukoliv členovi skupiny.¹²⁵ Návrh musí splňovat řadu náležitostí. Po navrhuje správcem je vyžadováno předložení návrhu osoby, která by se měla stát koordinátorem řízení (viz níže kapitola 6.4.2), odhadované náklady na koordinované řízení a jejich rozdělení mezi jednotlivé členy skupiny a seznam insolvenčních správců, soudů a příslušných orgánů zapojených do insolvenčního řízení proti členům skupiny.¹²⁶

---

¹²³ Srov. Ghio E. European Insolvency Law: Development, Harmonisation and Reform a Case Study on the European Internal Market. *Trinity College Law Review*. 2015, č. 18, online, [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z <http://trinitycollegelawreview.org/volume-xviii/>.

¹²⁴ Článek 58 Novely.

¹²⁵ Článek 61 odst. 1 Novely.

¹²⁶ Článek 61 odst. 3 Novely.

Soud, u něhož byl návrh na zahájení koordinačního řízení podán, následně vyrozumí všechny dotčené subjekty uvedené výše, pokud shledá, že zahájení takového řízení je vhodné a není pravděpodobné finanční znevýhodnění věřitelů kteréhokoliv řízení.¹²⁷

Zahájení koordinačního řízení má tedy široké účinky na společnosti ve skupině. Účast jednotlivých jurisdikcí na tomto řízení nicméně není povinná. Jednotlivým insolvenčním správčům je dána možnost vznášet námitky proti zahrnutí do koordinačního řízení. V případě vznesení této námitky není daný správce a jím spravované řízení do koordinačního řízení zahrnuto.

U zahájení koordinačního řízení se uplatní pravidlo přednosti.¹²⁸ Koordinační řízení je tedy zahájeno u soudu, u něhož byl takový návrh podán jako první. Vzhledem k dobrovolnosti účasti insolvenčních správců na koordinačním plánu a jeho faktické nenávaznosti na právní režim státu, ve kterém je řízení zahájeno, se nedá očekávat, že by byla upřednostňována některá evropská jurisdikce pro zahájení koordinačního řízení. Jediným smyslem snahy o rychlejší přístup k soudu bude snaha o prosazení vlastního koordinačního plánu některým ze správců a navržení vlastní osoby koordinátora skupiny.

6.4.2 Koordinátor

Ústřední postavou koordinačního řízení se skupinou společností je osoba koordinátora. Jde o novou funkci zavedenou Novelou pro účely vedení právě koordinačních řízení. Článek 71 Novely stanoví předpoklady pro výkon funkce koordinátora. V pozitivním smyslu: „*Koordinátorem musí být osoba, která je podle práva některého z členských států způsobilá jednat jako insolvenční správce.*“ A v negativním smyslu, kdy osobou koordinátora nesmí být ten, kdo v jakémkoliv řízení vykonává funkci insolvenčního správce kteréhokoliv člena skupiny. Dále nesmí být osoba koordinátora ve střetu zájmů se členy skupiny, věřiteli nebo ostatními správci.

---

¹²⁷ Článek 63 odst. 1 Novely.

¹²⁸ Článek 62 Novely.

Na osobu koordinátora jsou tak jistě kladeny vysoké nároky. Musí jít předně o osobu jak znalou práva tak ekonomie a řízení podniku. Taktéž, ale musí zvládat náročnou úlohu koordinace více řízení probíhajících mnohdy za velice rozdílných podmínek daných specifiky jednotlivých jurisdikcí. Funkce koordinátora bude mít nejbližší k pozici manažera skupiny, jehož úkolem je dohlížet na vykonávání funkcí jednotlivých insolvenčních správců v souladu s koordinačním plánem a zájmem věřitelů.

Koordinátor má Novelou stanovena práva, která může vykonávat vůči jednotlivým insolvenčním správcům a insolvenčním soudům. Má právo být slyšen v každém z koordinovaných řízení. Požadovat informace o průběhu řízení od jednotlivých správců nebo taktéž navrhnout přerušování jakéhokoliv řízení (a to až po dobu šesti měsíců) s členem skupiny pokud je to v zájmu provedení koordinačního plánu.¹²⁹

Koordinátor slouží taktéž jako mediátor v případných sporech mezi jednotlivými insolvenčními správci členů skupiny.

(a) Odvolání koordinátora

Od koordinátora je vyžadováno, aby plnil své povinnosti nestranně a s náležitou péčí.¹³⁰ Pokud koordinátor své povinnosti řádně neplní, nebo jedná-li v neprospěch některého (tedy bez ohledu na jurisdikci) věřitele zúčastněného člena skupiny, odvolá jej z vlastního podnětu nebo na návrh některého z místních insolvenčních správců soud.¹³¹ Jakkoliv to není explicitně upraveno, bude se jistě jednat o soud, který koordinátora jmenoval.¹³²

6.4.3 Koordinační plán

Hlavní úlohou koordinátora je mimo samotné komunikace a kooperace s jednotlivými správci vypracování koordinačního plánu. Je vhodné zdůraznit, že

---

¹²⁹ Srov. článek 72 Novely, který demonstrativně a široce vypočítává oprávnění koordinátora v řízení se skupinou společností.

¹³⁰ Článek 72 odst. 5 Novely.

¹³¹ Článek 75 Novely.

¹³² Srov. článek 56 preambule Novely.

samotné koordinační řízení má sloužit k efektivnímu spravování úpadku skupiny. Náklady na vedení tohoto řízení by neměli převážet nad jeho výhodami.¹³³ Právě k efektivnímu vedení koordinačních řízení má vést koordinační plán. Novela v souvislosti s tímto plánem není příliš specifická. Článek 72 pouze uvádí, že koordinátor v plánu: „stanoví, popíše a doporučí komplexní soubor opatření vhodných pro integrovaný přístup k řešení úpadku členů skupiny“. Velice široce je pak vymezen demonstrativní výčet možného obsahu koordinačního plánu, který zejména obsahuje:

opatření, jež by měla být přijata k obnovení hospodářské výkonnosti a finančního zdraví skupiny nebo její části;

urovnání sporů v rámci skupiny, pokud jde o transakce uvnitř skupiny a vylučovací žaloby;

*dohody mezi insolvenčními správci členů skupiny v úpadku.*¹³⁴

Z koordinačního plánu by tak mělo být již na počátku alespoň v hrubých rysech zřejmé, jaký bude výsledek samotného insolvenčního řízení.

(a) Závaznost koordinačního plánu

V obecné rovině by měl insolvenční správce, jehož řízení je zapojeno do koordinačního řízení, zohledňovat doporučení koordinátora a obsah plánu koordinace při vedení svého lokálního řízení.¹³⁵ Nejedná se ale o povinnost. Lokální insolvenční správce tak činí čistě dobrovolně. Koordinací plán není závazný a jednotliví insolvenční správci nejsou žádným způsobem povinni se jím řídit.¹³⁶

V Novele není explicitně řešena situace, kdy lokální správce usoudí, že vedení koordinovaného řízení není vhodné pro jeho jurisdikci a rozhodne se řízení opustit. Na rozdíl od situace přistoupení místního insolvenčního správce k řízení, které

---

¹³³ Srov. článek 57 preambule Novely.

¹³⁴ Článek 72 odst. 1 písm. b Novely.

¹³⁵ Článek 70 odst. 1 Novely.

¹³⁶ Článek 70 odst. 2 Novely.

podléhá schválení koordinátora nebo již zúčastněných insolvenčních správců není k tomuto opuštění nutný jakkoliv souhlas nebo svolení.¹³⁷ Insolvenční správce vzhledem k nezávaznosti koordinačního plánu od něj odstupovat ani nemusí, ale vždy by měl poskytnout zdůvodnění, proč se plánem neřídí. Případná následná odpovědnost insolvenčního správce za škodu způsobenou tímto jednáním věřitelům není v Novele výslovně upravena a bude se řídit ustanoveními národního práva.¹³⁸

---

¹³⁷ Článek 69 Novely.

¹³⁸ Srov. § 37 odst. 1 IZ.

7. INSOLVENČNÍ REJSTŘÍKY

7.1 Současná situace

V rámci této kapitoly bude pojednáno především o změnách, které přináší Novela v oblasti insolvenčních rejstříků. Jak již bylo zmíněno v úvodních kapitolách,¹³⁹ Novela počítá s postupným zřízením evropského insolvenčního rejstříku integrujícího rejstříky národní. Má se jednat především o nástroj odbřemeňující věřitele a snižující jejich náklady¹⁴⁰. Velkým problémem se taktéž ukazuje riziko, které pro věřitele plyne z nedostatku informací o zahájení insolvenčního řízení proti dlužníkovi. Vzhledem k propadným lhůtám pro podání přihlášky pohledávky může věřitel o svou pohledávku vcelku jednoduše přijít.

Současným řešením je portál European e-justice,¹⁴¹ který integruje insolvenční rejstříky osmi evropských zemí¹⁴². Není to mnoho při počtu osmadvaceti zemí. Proto je cílem Novely zavedení národních insolvenčních rejstříků ve všech evropských zemích a jejich následné propojení.

Hodnotící zpráva Evropské komise v článku 8 uvádí: „*Pouze 14 členských států zveřejňuje rozhodnutí ve veřejně přístupných internetových insolvenčních rejstřících*¹⁴³. *V dalších 9 členských státech jsou některé informace o úpadkovém řízení dostupné v elektronické databázi, např. v obchodním rejstříku nebo elektronické verzi úředního věstníku. Ve čtyřech členských státech nejsou vůbec k dispozici informace o úpadkových řízeních v elektronické podobě, což obzvláště znesnadňuje přístup k těmto informacím ze zahraničí.*“

Jak je zřejmé, část evropských zemí bude muset zapracovat na vylepšení svého insolvenčního rejstříku nebo přímo na jeho vytvoření. Hlavním stimulem pro tyto

---

¹³⁹ Kapitola 2.2.

¹⁴⁰ Tett R., Crinson K. The recast EC Regulation on Insolvency Proceedings: a Welcome Revision. *LexisNexis in Corporate Rescue and Insolvency*, 04/2015 online [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z http://www.freshfields.com/uploadedFiles/SiteWide/Campaigns/R_and_I/Content/The%20recast%20EC%20Regulation%20on%20Insolvency%20Proceedings%20a%20welcome%20revision.pdf.

¹⁴¹ Dostupný z https://e-justice.europa.eu/content_interconnected_insolvency_registers_search-246-cs.do.

¹⁴² České republiky, Německa, Estonska, Nizozemí, Rakouska, Rumunska a Slovinska.

¹⁴³ AT, CZ, FI, DE, HU, LV, NL, PL, PT, RO, SI, SK, SE a – částečně – UK.

země pak mají být ustanovení Novely, která jim, jak uvedeno níže, poskytuje taktéž seznam minimálních požadavků, které budou na insolvenční rejstříky evropských států kladeny.

Zavádění integrovaných insolvenčních rejstříků je taktéž žádoucí z důvodů větší nutnosti kooperace a koordinace mez jednotlivými řízeními vedenými v různých státech.

7.2 Zavádění a integrace insolvenčních rejstříků

Jaké jsou tedy požadavky Novely na členské státy v oblasti insolvenčních rejstříků? Článek 24 Novely předpokládá vytvoření jednoho či více insolvenčních rejstříků na území státu, ve kterém se budou zveřejňovat informace, týkající se insolvenčních řízení. Stanoví taktéž podmínky, za kterých je toto zveřejnění uskutečněno, především pak jeho neodkladnost.¹⁴⁴

Povinně zveřejněnými informacemi pak dle odst. 2 článku 24 jsou:

- a) datum zahájení insolvenčního řízení¹⁴⁵;
- b) soud, který insolvenční řízení zahájil, a případné číslo jednací;
- c) druh insolvenčního řízení podle přílohy A¹⁴⁶, které bylo zahájeno, a úpadně jakýkoli příslušný poddruh takového zahájeného řízení v souladu s vnitrostátním právem;
- d) zda je soudní příslušnost pro zahájení řízení založena na čl. 3 odst. 1, 2 nebo 4¹⁴⁷;
- e) je-li dlužníkem společnost nebo právnická osoba, název, registrační číslo, sídlo nebo – liší-li se – poštovní adresu dlužníka;
- f) je-li dlužníkem fyzická osoba, a to i samostatně výdělečně činná, jméno, případně registrační číslo a poštovní adresu nebo – pokud je adresa chráněna – místo a datum narození dlužníka;

---

¹⁴⁴ V doslovném znění Novely „[informace o zahájení řízení] zveřejňují co nejdříve“.

¹⁴⁵ Problematika určení zahájení insolvenčního řízení srov. rozsudky Soudního dvora EU EUROFOOD a INTEREDIL.

¹⁴⁶ Příloha A vyjmenovává jednotlivá národní insolvenční řízení.

¹⁴⁷ Tedy hlavního nebo vedlejšího řízení, respektive vedlejšího řízení zahajovaného před zahájením řízení hlavního.

- g) jméno, poštovní adresu nebo e-mailovou adresu případného jmenovaného insolvenčního správce;
- h) případnou lhůtu pro přihlášení pohledávek nebo odkaz na kritéria pro výpočet této lhůty;
- i) případné datum skončení hlavního insolvenčního řízení;
- j) soud, u něhož lze podle článku 5¹⁴⁸ napadnout rozhodnutí o zahájení insolvenčního řízení, a případnou lhůtu, v níž je tak třeba učinit, nebo odkaz na kritéria pro výpočet této lhůty.

Stanovený výčet se pak díky odst. 3. stává jistým minimem, které jsou členské státy povinny zveřejňovat, neboť předpokládá, že budou do insolvenčních rejstříků vkládány i jiné informace, které taktéž demonstrativně vyjmenovává.

7.2.1 Vytvoření evropského insolvenčního rejstříku

Samotné vytvoření systému propojených insolvenčních rejstříku bylo uloženo Evropské komisi. Jak je uvedeno v čl. 25 Novely, bude se jednat o decentralizovaný systém propojených insolvenčních rejstříku. Vzhledem k nemožnosti dohledat více informací o procesu, který hodlá komise na propojení rejstříků zvolit, se dá předpokládat, že se bude jednat o podobný systém, který na portálu e-justice.europa.eu funguje v tuto chvíli. Portál e-justice.europa.eu tak bude sloužit jako centralizovaný vyhledávací portál s přístupem do všech integrovaných rejstříku. Novela předpokládá, že vyhledávání bude možné ve všech úředních jazycích Evropské unie.

Možná očividným, ale velice důležitým požadavkem uvedeným v článku 27 Novely je povinnost poskytovat povinně zveřejňované informace zdarma. Jakékoli další zvyšování nákladů insolvenčních řízení je jistě nežádoucí. Nešťastnou se pak v tomto světle jeví možnost daná členskými státy, vybírat poplatky za jiné, než povinně zveřejňované informace a dokumenty. V dnešní době informačních technologií se toto jeví jako zbytečná překážka co nejefektivnějšímu a nejméně nákladnému insolvenčnímu řízení.

---

¹⁴⁸ Článek Novely umožňující soudní přezkum rozhodnutí o zahájení hlavního insolvenčního řízení.

Portál má a i nadále bude mít charakter pouze zaštiťující vyhledávací platformy. Na jeho stránkách nejsou uchovávány žádné informace o řízení a osobní informace o dlužnících, které jsou nadále uloženy pouze v databázích národních insolvenčních rejstříků.

7.3 Česká situace

Český insolvenční rejstřík je upraven insolvenčním zákonem a zákonem o informačních systémech veřejné správy¹⁴⁹. V § 419 IZ a následujících jsou uvedeny základní zákonné požadavky na podobu a přístupnost tohoto systému. Na tomto místě je nutno podotknout, že český insolvenční rejstřík není tzv. veřejným rejstříkem, dle zákona o veřejných rejstřících.¹⁵⁰

Insolvenční řízení v českém prostředí je s insolvenčním rejstříkem bytostně spjato¹⁵¹. Pro každé řízení je v rejstříku veden spis¹⁵². V tomto spise se zveřejňují veškeré insolvenčnímu soudu došlé písemnosti, soudní rozhodnutí a jiné informace a to v chronologickém pořadí.

7.3.1 Informace zveřejňované v českém insolvenčním rejstříku

V § 420 IZ nalezneme výčet údajů povinně zveřejňovaných o dlužníkovi v insolvenčním rejstříku. Podobný výčet je uveden taktéž Novele v čl. 24 odst. 2, jak je uvedeno výše.

Při porovnání požadavků Novely a informací v současné době zveřejňovaných v insolvenčním rejstříku, dojdeme k závěru, že jsou v českém insolvenčním rejstříku již zveřejňovány všechny požadované informace. Česká republika je tedy na zapojení do integrovaného evropského rejstříku připravena a nebude muset

---

¹⁴⁹ Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy.

¹⁵⁰ Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

¹⁵¹ Především z formálního pohledu neboť účinky zahájení insolvenčního řízení nastávají bez ohledu na insolvenční rejstřík doručením návrhu na zahájení řízení věcně příslušnému soudu (§ 97 odst. 1. insolvenčního zákona). Nezveřejnění údajů o řízení může však mít závažné procesní důsledky.

¹⁵² § 419 odst. 2. insolvenčního zákona.

připravovat¹⁵³ jeho úpravy, respektive nebude muset připravovat úpravy ustanovení zákona, které předepisují, povinné zveřejňování informací.

---

¹⁵³ Lépe řečeno a jak taktéž uvedeno výše, portál e-justice.europa.eu již český insolvenční rejstřík integruje a je otázka bude-li docházet k výrazným změnám v jeho koncepci v souvislosti s napojením dalších národních rejstříků nebo ne.

8. ZÁVĚR

Od vydání Nařízení uplynulo již zhruba šestnáct let, během kterých byla jeho ustanovení testována při rozličných řízeních v celé Evropské unii. Spolu s velice rychlým rozšiřováním Evropské unie na začátku dvacátého prvního století docházelo taktéž k rozmachu přeshraničních aktivit podnikatelů jednotlivých členských států. Ruku v ruce s tímto rozvojem přichází ale taktéž možné následky případného neúspěchu. Insolvenční právo jednotlivých členských států umí zpravidla bezproblémově řešit úpadek dlužníka. Ekonomické zájmy společností již ale díky volnému pohybu umožněnému Evropskou unií nejsou vázány na území jednoho státu. Přijetím Nařízení tak insolvenční soudy členských států dostaly nástroj k vedení řízení s dlužníky, jejichž aktivity nejsou omezeny na území jednoho členského státu. Nařízení obstálo ve zkoušce časem a ukázalo se jako dobrý nástroj pro vedení těchto řízení.

Jakkoliv se úprava Nařízení ukázala být kvalitní, jednalo se o první předpis svého druhu, který nebyl až do dnešní doby novelizován. Zkušenosti získané uplatňováním Nařízení soudní praxí, ale i teoretickým výzkumem tak byly promítnuty do přijaté Novely.

Evropský zákonodárce v případě Novely odvedl poměrně zdařilou práci a podařilo se mu vytvořit moderní soubor pravidel, dle kterých bude v budoucnu postupováno při vedení evropských mezinárodních insolvenčních řízení. Podařilo se zachovat to podstatné z původního Nařízení a přidat k němu podněty došlé ze soudní praxe. Jistě se dá kvitovat přidržením se konceptu COMI jako rozhodné skutečnosti pro vedení hlavního řízení, a taktéž samotné rozdělení na hlavní a vedlejší řízení. V této souvislosti je taktéž potřeba vyzdvihnout zavedení možností vést vedlejší řízení v nelikvidační formě. Zaměření Novely na záchranu ekonomicky životaschopných subjektů jistě pozitivně ovlivní podnikatelské nálady v celé Evropské unii.

Novela se taktéž snaží o odstraňování překážek uplatňování nároků jednotlivých věřitelů, k tomuto slouží popsané možnosti jednotlivých insolvenčních správců

(například povinnost insolvenčního správce vedlejšího řízení přihlásit pohledávky místních věřitelů do řízení hlavního), ale taktéž snaha o zvýšenou publicitu insolvenčních řízení, které má být dosaženo povinným vytvořením insolvenčních rejstříků ve všech členských státech a jejich následným propojením na evropské úrovni.

Zdali se Novela a její ustanovení stanou platným předpisem pro vedení insolvenčních řízení s evropským mezinárodním prvkem a naváže tak na oceňovanou úpravu Nařízení, ukáže až budoucí praxe s jejím používáním. Na základě analýzy jejích jednotlivých ustanovení provedené v této práci si dovoluji tvrdit, že se jedná o zdařilý nástroj, přinášející do oblasti evropského insolvenčního práva kvalitní právní prostředky k vedení řízení.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Nařízení	Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000, o insolvenčním řízení.
Novela	Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2015/848.
IZ	Zákon č. 186/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).
COMI	Středisko hlavních zájmů dlužníka (anglicky Center of Main Interest) jak definováno dále v textu.
Bruselská úmluva	Bruselská úmluva o pravomoci soudů, uznání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech z roku 1968.
Hodnotící zpráva	Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o uplatňování nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení ze dne 12. 12. 2012.
EUROFOOD	Rozhodnutí soudního dvora EU, č.j. C-342/04 Eurofood IFSC Ltd, [2006], Sb. rozh. s. I-3813 ze dne 2. května 2006.
INTEREDIL	Rozhodnutí soudního dvora EU, č.j. C-396/09 Interedil, Srl, v likvidaci, [2011], Sb. rozh. s. 2011 I-09915 ze dne 20. října 2011.
Soudní dvůr EU	Soudní dvůr Evropské unie se sídlem v Lucemburku.

SEZNAM LITERATURY

MONOGRAFIE, KOMENTÁŘE A UČEBNICE

MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční zákon: s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy, ve znění zákonů č. 69/2011 Sb. a č. 73/2011 Sb. Praha: Leges, 2011, 793 s. Glosátor. ISBN 978-808-7212-752.

Pauknerová, M. Evropské mezinárodní právo soukromé. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 304 s. ISBN 978-80-7400-504-6.

Bělohávek A. J. Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, 1588 s. ISBN 978-80-7179-591-9.

ODBORNÉ ČLÁNKY

Balz, Manfred. European Union Convention on Insolvency Proceedings, *The American bankruptcy law journal*, 2016, online [cit. 10. 6. 2016]. Dostupné z: http://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/ambank70&div=30&start_page=485&collection=journals&set_as_cursor=22&men_tab=srchresults.

Trautman T. D. Four Models for International Bankruptcy. *The American Journal of Comparative Law*. Leden 1993. [cit. 17. 6. 2016] Dostupné z https://www.researchgate.net/publication/275783437_Four_Models_for_International_Bankruptcy.

Fletcher, I. European Union Convention on Insolvency Proceedings: Choice-of-Law Provisions, *The Texas International Law Journal*, 1998 online, 33(1), 119 [cit. 25. 6. 2016]. Dostupné z http://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/tijl33&div=14&start_page=119&collection=journals&set_as_cursor=7&men_tab=srchresults.

Weiss M. The Bridge over Troubled Water: The Revised Insolvency Regulation. *International Insolvency Review*, online, 8/2015 [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/iir.1241/epdf>.

Esser, H.P. Reform of the EU Regulation: New Framework for Insolvent Company Groups: Part I. *American Bankruptcy Institute Journal*, 03/2015, online, [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z <http://search.proquest.com/openview/c4f79c00aaec81be9d4f547c452719fa/1?pq-origsite=gscholar>.

Srov. Ghio E. European Insolvency Law: Development, Harmonisation and Reform a Case Study on the European Internal Market. *Trinity College Law Review*. 2015, č. 18, online, [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z <http://trinitycollegelawreview.org/volume-xviii/>.

Tett R., Crinson K. The recast EC Regulation on Insolvency Proceedings: a Welcome Revision. *LexisNexis in Corporate Rescue and Insolvency*, 04/2015 online [cit. 20. 6. 2016].

Dostupné z http://www.freshfields.com/uploadedFiles/SiteWide/Campaigns/R_and_I/Content/The%20recast%20EC%20Regulation%20on%20Insolvency%20Proceedings%20a%20welcome%20revision.pdf.

Omar P. J., Genesis of the European Initiative of Insolvency Law (2003), *International Insolvency Review*, online [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z <http://search.proquest.com/openview/22dc1d47794b72819dbce135c142b7a8/1?pq-origsite=gscholar>.

Murphy, R. L., Reformation of the European Insolvency Regulation to Act as a Legislative Tool to Assist in Europe's Growth Agenda, *European Business Law Review Volume 26*, online, [cit. 26. 6. 2016]. Dostupné z <https://www.kluwerlawonline.com/abstract.php?id=EULR2015014#xml=http://www.kluwerlawonline.com/pdfhits.php?type=hitlist&num=0>.

Wessels B., Contracting out of secondary insolvency proceedings: the main liquidator's undertaking in the meaning of article 18 in the proposal to amend the eu insolvency regulation. *Brooklyn Journal of Corporate, Financial & Commercial Law*, online, [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z <http://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/broojcfc9&div=16&id=&page=&collection=journals>.

Szydło, M. Prevention of Forum Shopping in European Insolvency Law, *European Business Organization Law Review*, *European Business Organization Law Review*, 6/2010, online [Cit. 14. 6. 2016]. Dostupné z <http://journals.cambridge.org/action/displayAbstract?fromPage=online&aid=7849179&fileId=S1566752910200046>.

Schlaefler, G. F. Forum Shopping under the Regime of the European Insolvency Regulation. *The International Insolvency Institute* (2010).

Srov. Bachner, T. The Battler over Jurisdiction in European Insolvency Law, *European Company and Financial Law Review* online [cit. 12. 6. 2016]. Dostupné z <http://www.degruyter.com/view/j/ecfr.2006.3.issue-3/ecfr.2006.013/ecfr.2006.013.xml>.

PRÁVNÍ PŘEDPISY

Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000, ze dne 29. května 2000, o úpadkovém řízení.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2015/848.

Zákon č. 186/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Zákon č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád.

JUDIKATURA

Rozhodnutí soudního dvora EU, č.j. C-342/04 Eurofood IFSC Ltd, [2006], Sb. rozh. s. I-3813 ze dne 2. května 2006.

Rozhodnutí soudního dvora EU, č.j. C-396/09 Interedil, Srl, v likvidaci, [2011], Sb. rozh. s. 2011 I-09915 ze dne 20. října 2011.

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 2 VSOL 242/2012–A-30, ze dne 21. 6. 2012.

Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 1815/2014-A-42, ze dne 13. 11. 2014.

Usnesení Krajského soudu v Ostravě č.j. KSOS 33 INS 18442/2011-A-16 ze dne 17. 2. 2012.

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové č.j. KSHK 45 INS 36752/2013-A-31 ze dne 25. 6. 2014.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Hess, Oberhammer, Pfeiffer. Study for an Evaluation of Regulation (EC) No 1346/2000 on Insolvency Proceedings, online [cit. 12. 6. 2016]. K dispozici na http://ec.europa.eu/justice/civil/document/index_en.html.

Virgos M, Schmit E, *Report on the Convention of Insolvency Proceedings*, online [cit. 12. 5. 2016]. Dostupné z http://aei.pitt.edu/952/1/insolvency_report_schmidt_1988.pdf.

van Calster, G., COMIng and here to stay. The Review of the European Insolvency Regulation, online [cit. 12. 6. 2016]. Dostupné z http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2637003.

Derlén M., Multilingual Interpretation of European Union Law, online, [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z <https://books.google.cz/books?id=YKuCJ4fBwX4C&lpg=PA1&ots=5R710d4E1n&dq=interpretation%20of%20european%20law&lr&pg=PA8#v=onepage&q=interpretation%20of%20european%20law&f=false>.

Chaika, I., Insolvency of Group of Companies through the prism of the Recast Insolvency Regulation (EU) 2015/848, online 8/2015 [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2687623.

Ghio E. European Insolvency Law: Development, Harmonisation and Reform a Case Study on the European Internal Market. *Trinity College Law Review*. 2015, č. 18, online, [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné z <http://trinitycollegelawreview.org/volume-xviii/>.

Bufford, S. L. Center of Main Interests, International Insolvency Case Venue, and Equality of Arms: The Eurofood Decision of the European Court of Justice, online [cit. 13. 6. 2016]. Dostupné z <http://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/nwjilb27&div=16&id=&page=>.

Latela, D. The "COMI" Concept in the Revision of the European Insolvency Regulation, online [cit. 20. 6. 2016] Dostupné z [http://www.degruyter.com/dg/viewarticle.fullcontentlink:pdfeventlink/\\$002fj\\$002fecfr.2014.11.issue-4\\$002fecfr-2014-0479\\$002fecfr-2014-0479.pdf/ecfr-2014-0479.pdf?t:ac=j\\$002fecfr.2014.11.issue-4\\$002fecfr-2014-0479\\$002fecfr-2014-0479.xml](http://www.degruyter.com/dg/viewarticle.fullcontentlink:pdfeventlink/$002fj$002fecfr.2014.11.issue-4$002fecfr-2014-0479$002fecfr-2014-0479.pdf/ecfr-2014-0479.pdf?t:ac=j$002fecfr.2014.11.issue-4$002fecfr-2014-0479$002fecfr-2014-0479.xml).

OSTATNÍ

Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o uplatňování nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení ze dne 12. 12. 2012. Dostupné z <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX%3A52012DC0743>.

ABSTRAKT

Insolvenční řízení bylo historicky záležitostí jednotlivých národních států a jejich vlastních úprav. S postupnou evropskou integrací se však podnikatelské aktivity dostávají na nadnárodní úroveň. Taktéž, s přibývajícimi případy úpadku společností, působících ve vícero jurisdikcích Evropské unie, přichází požadavek na předpis, který by stanovil jasná pravidla pro vedení přeshraničních insolvenčních řízení. Na začátku dvacátého prvního století se tímto předpisem stalo Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 („**Nařízení**“), o insolvenčním řízení. Toto Nařízení, které mimo jiné zůstalo v platnosti i během největší ekonomické krize, se kterou se Evropská unie potýkala, se nyní stává kvalitním základem, na který se Evropský parlament snaží navázat jeho novelou označovanou jako Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 („**Novela**“) o insolvenčním řízení.

K výkladu ustanovení původního Nařízení, se při několika příležitostech dostal i Soudní dvůr Evropské unie, který tak pomohl k jeho zdárné aplikaci. Vycházejí především z rozhodovací praxe Soudního dvora EU a doporučení právních teoretiků zabývajících se insolvenčním právem s mezinárodním prvkem, byla připravena zmíněná Novela.

Dochází tak k značnému rozšíření úpravy Nařízení a taktéž ke zpřesnění mnohých doposud sporných pojmů. Obecným trendem, který je možné vysledovat z ustanovení Novely je snaha o příznivější přístup k dlužníkovi, respektive o snížení nutnosti likvidovat provoz dlužníkovy podniku. Jsou tak posíleny především možné procedury, vedoucí k záchraně provozu. Různé stupně mezinárodní integrace podnikatelských uskupení, taktéž vedli k nutnosti zakotvit úpravu řízení vedených se skupinami společností, která se tak stává naprostou novinkou v této oblasti. Samostatnou kapitolou je snaha o větší publicitu insolvenčního řízení, která je reprezentována požadavky na vytvoření národních insolvenčních rejstříků v jednotlivých státech a jejich následnou integrací.

Tak, jak je Novela koncipována, slibuje být kvalitním nástrojem k vedení evropského mezinárodního insolvenčního řízení.

ABSTRACT

Historically, the insolvency proceedings are a matter of the national states and their own legal regimes. With the progressive European integration, the undertaking activities started to grow over the national borders. With numerous cases of defaults of companies undertaking in different states of European Union, a request for regulation setting clear set of rules for performance of multijurisdictional insolvency proceedings in European Union has been made. At the beginning of the twenty first century the European regulation ES No. 1346/2000 on insolvency proceedings (the “**Regulation**”) has become this set of rules. This Regulation, which among others stayed valid throughout the biggest financial crisis that European Union had come through, is now becoming a quality ground on which the European Parliament is trying to establish its recast, the regulation of European Parliament and Council (EU) 2015/848 on insolvency proceedings (the “**Recast**”).

The interpretation of original Regulation was done by the European Court of Justice on several occasions. This interpretation helped successful use of the Regulation. Based mostly on the European Court's of Justice decision making and international insolvency law experts opinion, the Recast has been prepared.

The legal framework of the Recast is much wider than the framework of original Regulation. Many of the controversial provisions of the regulation are amended. There is a general trend in the Recast, of more lenient approach towards the debtor. In other words, the necessity of liquidation of debtor's enterprise is lowered. The provisions on salvation of debtor's enterprise are strengthened. Different multinational levels of integration of companies also led to new provisions on insolvency of group of companies. These provisions are completely new to the Recast. A completely new part of the Recast is concerned in publicity of insolvency proceedings, represented mostly by the requirements on creation of national insolvency registers, and its following integration in European insolvency register.

The Recast, in a way its construed, promises to be a quality tool for undertaking of European international insolvency proceedings.

Klíčová slova:

insolvence, nařízení, COMI, skupiny společností.

Key words:

insolvency, regulation, COMI, company groups.

Název práce v anglické jazyce:

European insolvency law changes in connection with regulation EU 2015/848.